Rapportage onderzoek

VN-verdrag Handicap

Rekenkamercommissie gemeente Lingewaard
vastgesteld in de rekenkamercommissievergadering van 26 januari 2021

Drs. J.H. van Oort
secretaris-onderzoeker Rekenkamercommissie gemeente Lingewaard

Inhoudsopgave

blz	Hoofdstuk
1	Inhoudsopgave
2	Aanleiding
3	Doel van het onderzoek en onderzoeksvraag
4	Methodologie
5	Vastgoed
6	Informatietoegankelijkheid: de website
8	Gesprekken met ervaringsdeskundigen
10	Conclusies
12	Aanbevelingen
13	Bestuurlijke reactie van het College van Burgemeester en Wethouders
16	Reactie van de rekenkamercommissie op de bestuurlijke reactie van het College van B&W

Bijlagen

19	Bijlage 1 – Artikel 9 VN-verdrag Handicap
20	Bijlage 2 – uitkomsten per geschouwd vastgoedobject
29	Bijlage 3 – overzicht aangetroffen voorzieningen
30	Bijlage 4 – gebruikte vragenlijst voor het schouwen van vastgoed door rekenkamercommissieleden
40	Bijlage 5 – de vastgoedlijsten van de gemeente Lingewaard

Aanleiding

Meedoen, participeren, het benutten van eigen kracht, dragen van eigen verantwoordelijkheid. Het zijn voor mensen belangrijke elementen voor een gelukkig en zinvol leven. Ook voor wie dit minder vanzelfsprekend is omdat publieke voorzieningen en gebouwen in fysieke zin minder toegankelijk zijn. Ondanks de vele regelgeving is het met de toegankelijkheid van publieke gebouwen, in al zijn variëteit, vaak nog niet goed gesteld.
Twee miljoen Nederlanders hebben een beperking. Ze zijn slechtziend, blind of doof, hebben een lichamelijke of verstandelijke beperking of psychische problemen. Gewoon meedoen is voor hen niet altijd vanzelfsprekend. Sinds 2016 is het VN-verdrag handicap voor Nederland van kracht. Het doel van dit verdrag om de positie van mensen met een beperking te verbeteren.
Mensen met een beperking kunnen niet altijd meedoen in de samenleving. Zo is zelfstandig reizen met het openbaar vervoer lastig voor rolstoelgebruikers. Of denk aan blinden die een studie willen volgen, of een brief van de gemeente ontvangen. Ook bij het uitbrengen van een stem bij verkiezingen zijn er vaak nog hindernissen te overwinnen. In het VN-verdrag Handicap staat wat Nederland moet doen om de positie van mensen met een beperking te verbeteren. Op alle terreinen die voor hen, net als voor ieder ander, belangrijk zijn. Bijvoorbeeld werk, onderwijs, vervoer, cultuur, sport en andere vrijetijdsbesteding.

Op 19 december 2019 debatteerde de Tweede Kamer over het VN-verdrag Handicap[3]. Zowel de Tweede Kamer als de minister spraken zich daarin ambitieus uit over verdere implementatie. De minister gaf tegelijkertijd ook aan niet te willen handhaven. Die opvatting past bij de decentrale organisatie van de Nederlandse overheid: uiteindelijk is het de verantwoordelijkheid van de politieke leiding van de gemeente Lingewaard, zowel gemeenteraad als college van burgemeester en wethouders, hoe concreet uitvoering wordt gegeven aan het VN-verdrag Handicap. Daarbij geldt dat burgers, ook als zij een beperking hebben, er door het VN-verdrag Handicap recht op hebben dat toegankelijkheid goed geregeld is.

Om de stand van de uitvoering van dit verdrag in Nederland in beeld te brengen heeft de NVRR (de Nederlandse Vereniging van Rekenkamers en Rekenkamercommissies) een zogenaamd ‘doe-mee-onderzoek’ gedaan. In dit onderzoek is nagegaan hoe de implementatie van het VN-verdrag Handicap[1] in gemeenten vorm en inhoud heeft gekregen. Dit onderzoek, dat in samenwerking met VNG en het ministerie van Binnenlandse Zaken is uitgevoerd, richt zich op de implementatievorderingen van Nederland als geheel. De rekenkamercommissie Lingewaard heeft ook aan dit onderzoek deelgenomen als één van de 47 deelnemende gemeenten.

De onderzoeksmethodiek van de NVRR is vooral op Nederland als geheel gericht geweest. Een dergelijke methode heeft voordelen maar ook enige nadelen. Een nadeel is dat de concrete toepasbaarheid van het resultaat voor de deelnemende individuele gemeenten minder groot is. Het onderzoek heeft vooral het karakter van een quick scan. De NVRR-rapportage[2] laat daardoor alleen resultaten zien op geaggregeerd niveau van de 47 gemeenten samen.
De conclusie op geaggregeerd niveau is dat nog maar een zeer beperkt aantal gemeenten een actief inclusiebeleid voert. Uit de stukken die de gemeente Lingewaard voor dit onderzoek heeft aangeleverd blijkt dat de gemeente Lingewaard niet tot dat groepje van koplopergemeenten behoort.

---

[3] Zie https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/plenaire_verslagen/detail/ecf2a475-9b78-439b-a127-c8437470f082
[1] Zie https://wetten.overheid.nl/BWBV0004045/2016-07-14#Verdrag_2
[2] Zie https://www.nvrr.nl/download/?id=87554

Het VN-verdrag Handicap bevat hele concrete aanwijzingen voor inclusiebeleid. De rekenkamercommissie heeft gemeend dat implementatie daarom ook heel concreet lokaal kan worden opgepakt. Het feit dat integraal geformuleerd beleid ontbreekt hoeft namelijk niet per se te betekenen dat de gemeente Lingewaard ook in praktische zin geen deelaspecten van het VN-verdrag Handicap heeft opgepakt en uitgewerkt. Daarom heeft de rekenkamercommissie besloten om zelf een verdiepend onderzoek te doen.

Doel van het onderzoek en onderzoeksvraag

De rekenkamercommissie Lingewaard heeft als vervolg op het 'doe-mee-onderzoek' van de NVRR naar de implementatie van het VN-verdrag handicap zelf een verdiepend onderzoek gedaan dat zich richt op artikel 9[4] van dit VN-Verdrag. Dat artikel gaat over toegankelijkheid. Meer specifiek binnen dit onderwerp heeft de rekenkamercommissie willen onderzoeken in hoeverre er beleid is geformuleerd en vastgesteld met betrekking tot:
a. de fysieke toegankelijkheid van gemeentelijk vastgoed voor mensen met een handicap;
b. de toegankelijkheid voor mensen met een handicap van gemeentelijke informatie, zowel in fysieke zin als in elektronische zin.
Daarnaast heeft de rekenkamer willen vaststellen in hoeverre er in de praktijk daadwerkelijk toegankelijkheidsmaatregelen, op deze twee terreinen, zijn of worden toegepast.

Het doel van dit verdiepend onderzoek is op dit deel van het inclusiebeleid een concreet en actueel inzicht te geven waar de gemeente Lingewaard nu staat. Waar nodig wil de rekenkamercommissie aanbevelingen formuleren die kunnen leiden tot maatregelen die de implementatie van het beleid en/of het VN-verdrag handicap in de gemeente Lingewaard concreet verder brengen.

De rekenkamercommissie is zich daarbij bewust van de afweging die aan de implementatie van het toegankelijkheidsbeleid voorafgaat. Aanpassingen in de fysieke toegankelijkheid van gemeentelijke gebouwen en voorzieningen kunnen gepaard gaan met grote aanpassingen en dus investeringen. Daarbij kan gedacht worden aan een afweging over de termijn dat investeringen gebruikt kunnen worden, aan de afweging of een deel van vastgoed integraal toegankelijk is waardoor iedereen mee kan doen of dat het vastgoed in zijn geheel integraal toegankelijk wordt gemaakt of aan een scan aan welke maatregelen door de beperkingen die mensen in de gemeente Lingewaard hebben behoefte is.

Bij aanvang van het onderzoek heeft de rekenkamercommissie de volgende onderzoeksvragen geformuleerd:

1. Heeft de gemeente Lingewaard beleid geformuleerd op het gebied van toegankelijkheid tot vastgoed en informatie voor gehandicapten?
2. Heeft de gemeente Lingewaard in de praktijk, al dan niet gestoeld op beleid, rekening gehouden met toegankelijkheid tot vastgoed en informatie?
3. Hoe verhoudt de praktische uitvoering zich tot de aanbevelingen van belangenorganisaties van gehandicapten?

[4] Zie bijlage 1 – artikel 9 VN-verdrag Handicap

Methodologie

In het verdiepend onderzoek heeft de rekenkamercommissie zich op twee deelgebieden gericht: vastgoed en informatievoorziening.

Het antwoord op de eerste vraag is gezocht door in de ambtelijke organisatie van de gemeente Lingewaard naar vastgesteld beleid te vragen. Vanuit de gemeente Lingewaard zijn hiertoe stukken aangeleverd en er is door de onderzoeker met twee ambtenaren telefonisch gesproken. Ook is het NVRR-rapport VN-verdrag Handicap hier als bron gebruikt.

Het antwoord op de tweede vraag, de praktijk van toegankelijkheid, is in twee delen uitgesplitst. Voor beide delen geldt dat de rekenkamercommissie een indicatie wil geven, maar niet op stoel van professionele keurmeesters gaat zitten. Professionele keuring gaat het karakter van dit onderzoek – een lokale verdieping op een eerder uitgevoerd doe-mee-onderzoek – te buiten. Bovendien is een professionele keuring financieel eerst te rechtvaardigen als er ook door de gemeente zelf beleid is vastgesteld waaraan de gemeente moet voldoen. Het VN-verdrag geeft daartoe weliswaar een aanzet, maar geeft geen specifieke invulling aan beleid.

Voor het onderzoek naar vastgoed hebben leden van de rekenkamercommissie[5] uit de door de gemeente beschikbaar gestelde lijst een aantal vastgoedobjecten geselecteerd. Aan de hand van de ontwerprichtlijnen van pbt consult[6], die rijksbreed zijn vastgesteld, hebben de leden van de rekenkamercommissie, met behulp van schouwlijsten, het vastgoed geschouwd.
De rekenkamercommissie heeft daarbij gebruik gemaakt van op basis van de op de professionele ontwerprichtlijn gebaseerde schouwlijsten (zie bijlage 4). Er is daarbij geen gebruik gemaakt van professionele meetapparatuur, maar geoordeeld op basis van de gezond-verstand-waarnemingen van de rekenkamercommissieleden.
Het was de bedoeling dat ook mensen met een handicap aan de schouw zouden deelnemen. Door het uitbreken van de covid-19-pandemie bleek dit helaas niet mogelijk.

Voor het onderzoek naar informatievoorziening heeft de rekenkamercommissie zich geconcentreerd op de toegankelijkheid van de gemeentelijke website voor verschillende doelgroepen.
Hier deed zich een interessante samenloop voor. Vanwege de inwerkingtreding van nieuwe richtlijnen had de gemeente Lingewaard tegelijk met de rekenkamercommissie een offerte aangevraagd voor het uitvoeren van een doorlichting. Om geen werk dubbel te doen, heeft de rekenkamercommissie daarom, na ampele afstemming met de ambtelijke organisatie, besloten de gemeentelijke rapportage af te wachten. De conclusies en aanbevelingen op het gebied van informatietoegankelijkheid zijn daarom grotendeels op deze rapportage gestoeld.

Ten aanzien van de derde onderzoeksvraag, hoe de praktische invulling zich verhoudt tot aanbevelingen van belangenverenigingen van gehandicapten, heeft de rekenkamercommissie gesproken met enkele ervaringsdeskundigen. Er is een interview gehouden met een inwoonster die door ziekte zelf afhankelijk is geworden van een elektrische rolstoel. Ook hebben we gesproken met twee bestuursleden van de voormalige cliëntenraad. Deze leden staan nog steeds veel mensen met raad en daad bij en hadden voorheen formeel contact met de gemeente Lingewaard, zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau.

[5] Alle leden van de rekenkamercommissie zijn inwoner van de gemeente Lingewaard. Voor de voorzitter en secretaris geldt dat niet.
[6] Zie https://www.pbtconsult.nl/ontwerprichtlijnen/itstandaard/213/56/

Vastgoed

Onderzoeksopzet fysieke toegankelijkheid vastgoed

De rekenkamercommissie heeft de relevante beleidsdocumenten opgevraagd voor fysieke toegankelijkheid van vastgoed. Vervolgens is gekeken welke concrete maatregelen, die voortvloeien uit artikel 9 van het VN-verdrag Handicap, in dit beleid zijn opgenomen. Ook heeft de rekenkamercommissie een lijst van al het gemeentelijk vastgoed opgevraagd. Daaruit heeft de commissie at random enkele vastgoedobjecten gekozen en aan een schouw onderworpen.

Relevante beleidsdocumenten

De rekenkamercommissie heeft bij het college de relevante beleidsstukken opgevraagd en ontving twee documenten:

- de Contourennota accommodatie- en vastgoedbeleid 2019
- een inventarisatie van de toegankelijkheid van gebouwen uit 2018[7]

Het geformuleerde beleid

In de begeleidende mail waarmee bovengenoemde relevante beleidsstukken aan de rekenkamercommissie zijn gestuurd, staat:

''De gemeente Lingewaard heeft geen beleid t.a.v. de toegankelijkheid van gebouwen. In praktische zin gebruiken we naast het VN-verdrag ook de eisen uit het bouwbesluit als richtlijn bij de toegankelijkheid van (nieuw- of ver-)bouw en bij onderhoudsmaatregelen. In het MJOP zijn geen middelen beschikbaar om de toegankelijkheid van onze gebouwen te verbeteren, de budgetten zijn enkel bedoeld voor beheermaatregelen om een gebouw in stand te houden volgens de afgesproken norm (niveau 3).

Het overzicht toegankelijkheid gebouwen biedt inzicht in welke voorzieningen wel/niet aanwezig zijn in het betreffende pand. Dat wil niet zeggen dat wanneer een voorziening ontbreekt, die voorziening daadwerkelijk ook nodig is. Zover reikt deze quick scan niet. Daar moet uitvoeriger onderzoek naar worden gedaan.''

Analyse van de Contourennota accommodatie- en vastgoedbeleid bevestigt bovenstaand beeld. Ook zoeken op relevante woorden als toegankelijkheid, toegang, beperking, handicap geeft geen (relevante) resultaten. Uit geen enkele bron blijkt dat in het beleid rekening wordt gehouden met mensen met een beperking. Het MJOP wordt in de contournota alleen genoemd in het kader van duurzaamheid, niet in het kader van toegankelijkheid.

De rekenkamercommissie concludeert daarom dat er met betrekking tot toegankelijkheid van vastgoed geen concrete maatregelen in het beleid zijn opgenomen.

Schouw

Leden van de rekenkamer hebben een selectie van gemeentelijk vastgoed geschouwd. Het was aanvankelijk de bedoeling enkele gebouwen ook met de ervaringsdeskundige en de bestuursleden van de cliëntenraad te bezoeken, maar de coronapandemie heeft roet in het eten gegooid. De rekenkamer acht het niet verantwoord om met mensen in de risicocategorie dit onderzoek uit te voeren. Het onderzoek heeft daarom wat op beeldendheid ingeboet. Opmerkingen die de ervaringsdeskundige en de bestuursleden van de voormalige cliëntenraad hebben gemaakt zijn ter illustratie wel opgenomen in het hoofdstuk 'Gesprekken met ervaringsdeskundigen'.

[7] Zie bijlage 5 - De vastgoedlijsten van de gemeente Lingewaard

Informatietoegankelijkheid: de website

De gemeente Lingewaard heeft Accessibility een onderzoek laten doen naar de toegankelijkheid van haar websites. De websites zijn getoetst aan de hand van de WCAG-norm[8]. Het rapport toont aan in hoeverre aan de WCAG-norm wordt voldaan. WCAG staat voor Web Content Accessibility Guidelines, deze richtlijnen zijn opgenomen in de Europese EN 301 549 standaard. Omdat de WCAG-norm techniek-onafhankelijk is opgesteld kan hiermee de toegankelijkheid van alle content op het web worden gemeten. De WCAG-richtlijnen zijn opgebouwd rondom 4 principes van toegankelijkheid:

- **Waarneembaar**. Gebruikers moeten de informatie op een webpagina kunnen waarnemen. Als in een afbeelding bijvoorbeeld informatie staat, dan is het belangrijk om te zorgen dat iemand die blind die informatie ook krijgt. Bij de meeste websites kunnen redacteuren die informatie eenvoudig toevoegen.
- **Bedienbaar**. Gebruikers moeten de verschillende onderdelen op een webpagina kunnen bedienen. Zo is het bij formulieren belangrijk dat invoervelden en knoppen bedienbaar zijn, ook als iemand geen muis kan bedienen, bijvoorbeeld vanwege een motorische beperking.
- **Begrijpelijk**. De informatie en de interactie op een webpagina moet voor alle gebruikers begrijpelijk zijn. Denk bijvoorbeeld aan consistente structuur, navigatie en naamgeving.
- **Robuust**. De webpagina moet informatie en interactie zo aanbieden dat die werkt in verschillende browsers en hulpapparatuur voor mensen met beperkingen. De programmacode (html) moet bijvoorbeeld geen fouten bevatten die dit tegenhouden.

Wanneer een website aan de WCAG-richtlijnen voldoet, voldoet deze ook aan het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Een goede toegankelijkheid van de website heeft volgens Accessibility een positief effect op de klanttevredenheid in het algemeen.

Accessibility concludeert dat de website van de gemeente Lingewaard op 38 van de 50 geteste onderdelen aan de eisen voldoet en op twaalf punten niet. De bestuursleden van de voormalige cliëntenraad benoemen ook een aantal problemen met de toegankelijkheid van de website.

Onderverdeeld naar content en techniek rapporteert Accessibility[9] in opdracht van de gemeente Lingewaard samenvattend onderstaande:

Belangrijke aandachtspunten content: Het logo heeft nog geen goede tekstuele omschrijving gekregen. Dit is wel belangrijk voor mensen die blind zijn en de afbeelding zelf niet kunnen zien. Aan de hand van de omschrijving weten ze toch welke informatie in de afbeelding te zien is. Dit kan dus beter. De meeste andere problemen zijn problemen ten aanzien van de techniek (zie hieronder).

Belangrijke aandachtspunten techniek: Op de website worden digitale formulieren gebruikt. In een aantal formulieren moeten persoonlijke gegevens worden ingevuld zoals een naam, telefoonnummer, e-mail, enz. Voor mensen met een cognitieve beperking en voor mensen die moeite hebben (of langzaam zijn) met het invullen van een formulier kan het helpen als de invoervelden voor persoonlijke gegevens automatisch ingevuld kunnen worden. In de code voor de

[8] Zie https://wcag.nl/wat-is-wcag/richtlijnen/wcag-2-1-richtlijnen
[9] Stichting Accessibility, 2020; WCAG 2 onderzoek http://www.lingewaard.nl Niveau AA.

invoervelden kan dit eenvoudig aangegeven worden met een stukje extra code. Deze extra code ontbreekt bij een aantal formulieren.

Er is een aantal teksten gevonden dat een te laag contrast heeft. Mensen die slechtziend zijn kunnen deze teksten dan niet goed lezen en missen daarmee informatie. Mensen die wel kunnen zien maar niet de muis kunnen gebruiken, gebruiken het toetsenbord om over een webpagina te navigeren. Voor deze mensen is het belangrijk dat de indicator van de focus altijd goed zichtbaar is. Dit is op een aantal webpagina's niet het geval, waardoor deze mensen in verwarring kunnen raken, omdat ze niet meer weten waar de focus zich bevindt op de webpagina.

Voor mensen die blind zijn is het belangrijk dat de taal van de tekst van een webpagina in de code goed wordt ingesteld. Dit is belangrijk omdat de voorleessoftware die ze gebruiken dan alle tekst ook op de juiste manier kan uitspreken. Als er bijvoorbeeld alleen maar Engelse tekst zou staan op een webpagina, maar dit niet wordt ingesteld, dan zou de voorleessoftware de webpagina op zijn Nederlands gaan voorlezen. Dat klinkt dan natuurlijk heel raar en maakt het veel nagenoeg onmogelijk om te begrijpen wat er staat. De taal is op geen enkele pagina ingesteld als zijnde Nederlands.

Overigens is de WCAG op drie niveaus beschikbaar: A, AA en AAA, waarbij AAA het meest uitgebreid is. De gemeente Lingewaard heeft de website op niveau AA laten onderzoeken. Naar het oordeel van de rekenkamercommissie is dat een adequate keuze omdat de toevoegingen van de specifieke AAA-richtlijnen slechts in een beperkt aantal gevallen op websites van toepassing is.

Vanuit de ambtelijke organisatie is aangegeven dat de aanbevelingen in het Accessibility-rapport zullen worden opgevolgd.

Gesprekken met ervaringsdeskundigen

‘Teneinde personen met een handicap in staat te stellen zelfstandig te leven en volledig deel te nemen aan alle facetten van het leven, nemen de Staten die Partij zijn passende maatregelen om personen met een handicap op voet van gelijkheid met anderen de toegang te garanderen tot de fysieke omgeving, tot vervoer, informatie en communicatie, met inbegrip van informatie- en communicatietechnologieën en –systemen, en tot andere voorzieningen en diensten die openstaan voor, of verleend worden aan het publiek, in zowel stedelijke als landelijke gebieden.’

Bovenstaande is de openingsalinea van het VN-verdrag Handicap dat ook door Nederland is ondertekend. Zoals gebruikelijk met internationale verdragen zijn staten, dus Nederland, partij. In Nederland is de uitvoering echter decentraal belegd. Dat betekent dat de regering gemeenten verantwoordelijk heeft gemaakt voor de uitvoering van het beleid.

Als onderdeel van dit onderzoek heeft de rekenkamercommissie gesproken met een ervaringsdeskundige en met het bestuur van de voormalige cliëntenraad. Uit die gesprekken komt naar voren waar mensen met één of meerdere beperkingen in het dagelijks leven tegenaan lopen. Bijvoorbeeld de moeder die de waterpolowedstrijden van haar zoon wil bezoeken, maar daar door de opzet van het gebouw en de regels van het zwembad nauwelijks met haar eigen rolstoel kan komen. Omdat ze door haar aandoening niet in de goedbedoeld aangeboden rolstoelen van het zwembad kan. Als ze al het zwembadgebouw in komt, zit ze daardoor apart van iedereen in een hoekje, los van het groepje ouders van teamgenoten.
Diezelfde vrouw is in haar rolstoel best mobiel en daardoor heel goed in staat zelfstandig aan activiteiten deel te nemen. Bijvoorbeeld in het wijkgebouw, waar echter geen invalidentoilet is waar zij met haar rolstoel in past. Voor een eenvoudig toiletbezoek moet ze daardoor anderhalve kilometer met haar rolstoel naar huis. Ook lukt het haar door een kleine ontwerpkwestie niet om zelfstandig het afval van incontinentiemateriaal weg te gooien: het deksel van de speciale afvalcontainer die de gemeente daarvoor heeft geplaatst moet met een voetpedaal worden geopend. Dat is te lastig vanuit een rolstoel. Hierdoor is mevrouw voor een handeling die ze op zichzelf prima zelfstandig zou kunnen uitvoeren toch nog afhankelijk van haar echtgenoot of zoon. Een echtgenoot en zoon die door de beperkingen van hun vrouw en moeder toch al druk zijn met mantelzorg voor die dingen die mevrouw echt niet zelf kan. Daartegen loopt het gezin ook aan bij de geboden vervoersoplossing: die is gericht op de individu met de beperking, en niet op het individu met de beperking als onderdeel van een gezin. Dat leidt er bijvoorbeeld wel eens toe dat de individu met de beperking apart reist van de andere gezinsleden.

Ook uit de gesprekken met de bestuursleden van de voormalige cliëntenraad komen schrijnende, soms toch ook wel eenvoudig op te lossen, uitdagingen naar voren. De bestuursleden wijzen erop dat de opmaak van de website regelmatig verandert, waardoor snel navigeren voor sommige groepen lastiger is. Ook zijn zoektermen vaak ideologisch ingegeven. Een woord als ‘inkomen’ was volgens de bestuursleden goed op de website te vinden, maar iemand die bij gebrek aan inkomen naar ‘bijstand’ zocht, vond niets[10]. Ook was de WCAG-richtlijn, die toeziet op toegankelijkheid, nog niet helemaal geïmplementeerd[11]. De leden van de voormalige cliëntenraad ervaren het in de praktijk bovendien als een belemmering dat de papieren gemeentegids is afgeschaft. Uit milieuoverwegingen begrijpelijk, maar doordat een papieren versie nu alleen via de website is aan te vragen, gebeurt dat in de praktijk volgens de cliëntenraad door veel mensen die niet digitaal vaardig zijn helemaal niet. Daardoor ontstaat een extra barrière in de bereikbaarheid.

[10] De rekenkamercommissie heeft dit specifieke voorbeeld niet (meer) aangetroffen; met beide zoektermen was informatie te vinden op de website.
[11] Gedurende dit onderzoek heeft de gemeente Lingewaard de toegankelijkheid van de website extern laten onderzoeken. Verderop in dit rapport treft u daarover meer.

De bestuursleden ervaren ook beperkingen in de mogelijkheden te helpen door de privacywetgeving. Mensen die niet in staat zijn zelfstandig bepaalde handelingen of aanvragen te doen, kunnen door de privacywetgeving ook veel moeilijker geholpen worden. Ook merken de bestuursleden dat veel folders niet via de website worden gepubliceerd. De verspreiding van de papieren versies van de folders zou bovendien niet alleen via het gemeentehuis moeten gebeuren, maar bijvoorbeeld ook via wijkgebouwen en bibliotheek.

Conclusies

Bij aanvang van het onderzoek heeft de rekenkamercommissie zich de volgende vragen gesteld:

1. Heeft de gemeente Lingewaard beleid geformuleerd op het gebied van toegankelijkheid tot vastgoed en informatie voor gehandicapten?
2. Heeft de gemeente Lingewaard in de praktijk, al dan niet gestoeld op beleid, rekening gehouden met toegankelijkheid tot vastgoed en informatie?
3. Hoe verhoudt de praktische uitvoering zich tot de aanbevelingen van belangenorganisaties van gehandicapten?

Het antwoord op de eerste onderzoeksvraag is: de gemeente Lingewaard heeft geen beleid geformuleerd op het gebied van toegankelijkheid voor gehandicapten van vastgoed en informatie. Dit blijkt zowel uit de rapportage van de NVRR, telefoongesprekken met gemeenteambtenaren als de inhoud van de toegezonden documenten. De conclusies zijn:

1. Er is in de gemeente Lingewaard geen integraal toegankelijkheidsbeleid.
2. Het VN-verdrag handicap is in de gemeente Lingewaard tot op heden niet geïmplementeerd.

Het antwoord op de tweede onderzoeksvraag is minder eenduidig te geven. Omdat de gemeente geen eigen beleid heeft geformuleerd, moeten we voor het antwoord op deze vraag terugvallen op andere uitgangspunten. Samenvattend concludeert de rekenkamercommissie dat er door de gemeente wel rekening wordt gehouden met (aspecten van) toegankelijkheid, maar dat dit in beperkte mate gebeurt.

Voor vastgoed geldt dat dwingende voorschriften uit het Bouwbesluit, op het moment dat een object wordt gebouwd of grondig gerenoveerd, worden nageleefd. Verwezenlijking van de ontwerprichtlijn IT-standaard is niet structureel gevonden. Voor een deel van de wel aangebrachte voorzieningen geldt dat slechts gedeeltelijke toepassing van de richtlijnen van de ontwerprichtlijn IT-standaard is gevonden. De vraag rijst daarbij of door het ontbreken van sommige elementen het doel niet wordt gemist.

3. Daar waar in het vastgoed voorzieningen zijn voor mensen met een beperking, voldoen die vaak niet (volledig) aan de daaraan te stellen eisen. Het ligt aan de aard van de beperking(en) of mensen met een beperking daar daadwerkelijk hinder door ervaren.
4. Voor sommige groepen van toegankelijkheidsvoorzieningen is in de steekproef helemaal geen toepassing gevonden.

Voor informatievoorziening via de website geldt dat momenteel grote stappen worden gemaakt vanwege een nieuwe verplichtende richtlijn, die in september 2020 is ingegaan. De gemeente Lingewaard heeft hiervoor in de eerste helft van 2020 door Accessibility een scan van de website laten uitvoeren. De website voldoet op 38 van vijftig onderzoekpunten wel aan de eisen van WCAG en op twaalf punten niet.
In het informatiebeleid is structureel veel aandacht voor laaggeletterden. Er is beleid vastgesteld door de gemeenteraad en dat beleid is door de ambtelijke organisatie uitgewerkt in de interne werkwijze ‘Helder taalgebruik’. Deze werkwijze is integraal voorgeschreven en wordt bovendien geborgd door interne cursussen.

5. Doordat er in september 2020 een nieuwe richtlijn voor websites in werking is getreden is er actief aandacht voor de toegankelijkheid van de websites. Dit is extern en professioneel gemonitord en er ligt een plan om de implementatie van de aanbevelingen te

implementeren. Hiermee vergroot de gemeente Lingewaard de toegankelijkheid voor slechthorenden en slechtzienden actief.
6. Er is veel en structureel aandacht voor helder taalgebruik en daarmee, vanuit het perspectief informatievoorziening, voor laaggeletterdheid.

In antwoord op de derde onderzoeksvraag concludeert de rekenkamercommissie op basis van gesprekken met de voormalige cliëntenraad, dat adviezen van belangenorganisaties gedeeltelijk worden overgenomen. De voormalige cliëntenraad voelt zich niet (voldoende) gehoord en vindt de nieuwe brede cliëntenraad tegelijkertijd zo breed qua taakstelling, dat de leden van de voormalige cliëntenraad zich niet bekwaam genoeg achten om in de breedte van deze nieuwe cliëntenraad mee te praten. Ook uit gesprekken met een ervaringsdeskundige komt niet het beeld naar voren dat adviezen van belangenorganisaties goed worden opgepakt. De rekenkamercommissie wijst er wel op dat onderzoek is gedaan vanuit het perspectief van het VN-verdrag handicap en niet vanuit de structurele inbedding van het beleid rondom inspraak van belangenorganisaties. De rekenkamercommissie beperkt zich in deze onderzoeksvraag daarom tot de conclusies 7 en 8, waarin voorbeelden zijn opgenomen van adviezen die aantoonbaar niet zijn overgenomen.

Het ontbreken van toegankelijkheidsbeleid en de beperkte praktische invulling van toegankelijkheidsbeleid leidt volgens de voormalige cliëntenraad en de ervaringsdeskundige tot alledaagse problemen, die op zichzelf vaak eenvoudig verholpen kunnen worden.

7. Het ontbreken of de onvolledigheid van voorzieningen voor mensen met een beperking leidt in gemeentelijk vastgoed aanwijsbaar tot toegankelijkheidsbeperkingen. Ook keuzes in ontwerp van zowel materiaal als beleid dragen bij aan onnodige afhankelijkheid van mantelzorgers.
8. Het informatie-toegankelijkheidsbeleid richt zich met name op de website. Informatie op papier is wel beschikbaar, maar vaak ook weer door een aanvraag via de website.

Aanbevelingen

Op grond van de bevindingen en conclusies doet de rekenkamercommissie de volgende aanbevelingen:

Gemeenteraad

1. Vraag het college de kaders van een integraal inclusiebeleid op te stellen en ter vaststelling aan u voor te leggen. Daarin staan de elementen van het VN-verdrag Handicap als richtlijn voor afwegingen in alle beleidsplannen. Daarmee zorgt de raad ervoor dat het VN-verdrag Handicap in Lingewaard de benodigde lokale inkleuring en toepassing krijgt en borgt u dat u zowel uw kaderstellende rol als uw controlerende rol op dit onderwerp kunt uitoefenen.
2. Spreek met het college af hoe de raad geïnformeerd wordt over de voortgang van de implementatie van de aanbevelingen die uit het Accessibility-onderzoek over de website zijn gegeven.
3. Laat u als raad met regelmaat, bijvoorbeeld eens per één of twee jaar, actief informeren door de betrokken doelgroepen.

College

4. Initieer een ‘cliëntenraad toegankelijkheid’, of een equivalent daarvan, waarin ervaringsdeskundigen uit de gemeente Lingewaard met verschillende soorten beperkingen als klankbord voor ambtelijke organisatie en college zelf zitting hebben. Borg met gevraagd en ongevraagd advies van deze cliëntenraad het ‘perspectief van iedereen’.
5. Laat u bij collegevoorstellen standaard informeren over de gevolgen voor toegankelijkheid. Daarmee creëert u bewustzijn, urgentie en oplossingsgericht denken.
6. Ontwerp een toegankelijkheidsladder waaruit de volgorde van investeringen in toegankelijkheid wordt bepaald. Zorg hiermee dat aan de doelstelling van het VN-verdrag Handicap wordt voldaan: iedereen kan zelfstandig deelnemen aan de maatschappij. Bedenk daarbij dat niet elke uithoek van elk gebouw toegankelijk hoeft te zijn, dat niet elke folder voor iedereen leesbaar hoeft te zijn, maar dat wel alle inwoners van Lingewaard als burger, als klant, als deelnemer aan maatschappelijke activiteiten, als toeschouwer en als werknemer volwaardig mee moeten kunnen doen en dat iedereen alle informatie tot zich zou moeten kunnen krijgen.

Ambtelijke organisatie

7. Maak een inventarisatie van eisen waaraan gebouwen en informatie moeten voldoen.
8. Continueer het beleid voor helder taalgebruik. Monitor periodiek of de website blijvend voldoet aan de richtlijnen van de WCAG, bijvoorbeeld door een regelmatige herhaling van het Accessibility-onderzoek.

Bestuurlijke reactie college van B&W

Op de volgende twee bladzijden treft u de bestuurlijke reactie die de rekenkamercommissie van het college van B&W heeft ontvangen.

ZS-234388 Bijlage 2 Bestuurlijke reactie op conceptrapportage toegankelijkheid d.d. 17 november 2020

Algemeen:
Het college spreekt haar waardering uit voor het onderzoek naar de toegankelijkheid van haar gemeentelijk vastgoed en van informatietoegankelijkheid. Het college onderstreept het belang van het VN-verdrag Handicap als richtlijn voor de toegankelijkheid van haar informatie en vastgoedbezit voor al onze inwoners en gebruikers.
We hebben wel een aantal kanttekeningen bij het onderzoek:

- We vinden het jammer dat informatie van betrokken ambtenaren niet is meegenomen bij dit onderzoek, want dan ontstaat een breder beeld wat al gebeurt op het terrein van toegankelijkheid:
    - Zoals de samenwerking met het Oogcafé Lingewaard. Dit is een groep mensen die visueel beperkt zijn. Hier heeft de gemeente al jaren regelmatig overleg mee. Dit heeft in 2019 al geleid tot verschillende aanpassingen en verbeteringen in de toegankelijkheid van zowel het gemeentehuis als onze website en andere informatiekanalen;
    - Er is al veel gebeurd om dit thema onder de aandacht te brengen en het bewustzijn te vergroten, waaronder het Inclusie-spel van Optimaal Digitaal dat samen met de meest betrokken ambtenaren en de deelnemers van het Oogcafé is gehouden;
    - Het kruispunt van de Valom is aangepast in overleg met het Oogcafé.
- Het college betreurt dat door COVID-19 beperkingen geen schouw door ervaringsdeskundigen voor het bezoek aan de panden is gehouden. De conclusies blijven daardoor te algemeen en zijn gestoeld op beperkte waarneming;
- Uit het onderzoek van de Rekenkamercommissie is lastig op te maken waar conclusie 7 op is gestoeld. Niet dat we de conclusie in twijfel willen trekken. Maar de informatie van bijlage 2 vinden we onduidelijk qua leesbaarheid. Het is lastig om aan de hand van de grafieken een scherp beeld te krijgen waar verbeteringen nodig zijn in ons (maatschappelijk) vastgoed. Want op grond van de bijlage 2 waar u de uitkomsten per geschouwd vastgoedobject publiceert, kan ons inziens niet goed bepaald worden of elementen die niet zijn aangetroffen ook daadwerkelijk nodig zijn. Is het ontbreken van bijvoorbeeld een trap, noodtrap, lift in gymzaal De Hoenderik te Bemmel een beperking? Of is het juist logisch dat dit soort voorzieningen ontbreken in een dergelijke accommodatie? Dat kunnen we niet goed afleiden uit uw rapportage. Veel van onze gebouwen zijn al toegankelijk voor diverse doelgroepen, maar mogelijk zijn verdergaande aanpassingen nodig n.a.v. VN-verdrag handicap. Door deze bijlage – zonder goede toelichting - zo op te nemen in uw rapportage suggereert u dat de gebouwen op deze punten in gebreke zijn. Dat is onjuist. Bovendien staan er fouten in het rapport, immers De Kinkel heeft wel degelijk een liftinstallatie, een buitentrap een hellingbaan, enz. Het lijkt erop dat niet alle gebouwen daadwerkelijk zijn geschouwd of dat hier gebouwen worden verwisseld.
- Ook bijlage 3 suggereert op grond van de geschouwde objecten dat onze gebouwen niet goed zijn aangepast. U geeft aan dat bijvoorbeeld de combinatie trap lift in de geschouwde objecten niet voorkomt. Dit is onjuist, zie ook de vorige kanttekening, maar gaat geheel voorbij aan het feit dat bij sommige gebouwen dergelijke voorzieningen niet nodig zijn.
- Uit het toegankelijkheidsonderzoek is gebleken dat de website voor een groot deel al goed toegankelijk is. De meeste mensen met een functiebeperking kunnen het overgrote deel van de content dus al goed lezen en gebruiken. Stichting Accessibility complimenteert de gemeente daarvoor. Het college vindt het jammer dat deze positieve conclusie niet naar voren komt in uw rapport.
- In het onderzoek wordt op pagina 9, regel 36, gesproken over ‘schrijnende uitdagingen’. Het woord ‘schrijnend’ lijkt gebaseerd te zijn op voorbeelden van een aantal jaren geleden (de laatste grote verandering aan de opmaak van onze website was in maart 2018). Het college vindt daarom dat het woord ‘schrijnend’ een té dramatisch beeld schetst.

- Tot slot vinden we de rapportage niet echt toegankelijk qua leesbaarheid. Het zou bovendien fijn zijn als het definitieve rapport voldoet aan de WCAG-richtlijnen, waardoor blinde en slechtziende inwoners van Lingewaard ook toegang hebben tot de informatie uit uw rapportage.

Hieronder gaan we in op uw aanbevelingen.

Aanbevelingen:

College

1. De aanbeveling van uw rekenkamercommissie om een “cliëntenraad toegankelijkheid” met ervaringsdeskundigen uit de gemeente Lingewaard te initiëren als klankbord voor de ambtelijke organisatie en college wijzen we vooralsnog af. Onze insteek is dat dit verantwoordelijkheid is van de adviesraad Sociaal Domein. We gaan het rapport met de adviesraad bespreken en vragen hen om een reactie Daarnaast heeft de gemeente bijvoorbeeld al regelmatig contact met het Oogcafé.
2. Het standaard opnemen van een paragraaf “toegankelijkheid” kan helpen om het bewustzijn, urgentie en oplossingsgericht denken te bevorderen. Het college geeft echter meer de voorkeur om dit denken te bevorderen in een spel als het Inclusie-spel, waar samen met de doelgroep zichtbaar wordt gemaakt waar zij in de praktijk tegen aan loopt en welke (hulp)middelen dan nodig zijn om dit weg te nemen. Een dergelijke meer praktische benadering helpt o.i. beter, biedt ook maatwerk en maakt het bewustzijn groter.
3. Het ontwerp van een toegankelijkheidsladder vinden we te veel een theoretisch hulpmiddel. Voor het gemeentelijke vastgoedbezit lijkt een meer praktische weg om de toegankelijkheid van haar maatschappelijk vastgoed en publieke gebouwen waar nodig te verbeteren door gericht te investeren in dat vastgoed dat we voor de toekomst willen behouden. Dat kan bijvoorbeeld door aan te sluiten bij de uitrol van de maatschappelijke huisvestingsplannen per kern. Op grond van die uitrol bepalen we immers welke kernportefeuille vastgoed we voor die kern willen behouden c.q. vernieuwen. Bij behoud van een gebouw zorgen we dan voor het verbeteren van de toegankelijkheid conform het VN-verdrag Handicap. Bij nieuwbouw geldt dat als een standaard eis binnen het programma van eisen. Investeringen faseren we dan in de tijd en zijn gericht op de te behouden kernportefeuille. Voor elk te behouden gebouw geven we aan welke concrete maatregelen en bijbehorende investeringen nodig zijn. Daar kan de “Adviesraad Sociaal Domein” en het “Oogcafé” ons bij helpen om zo borg te staan voor implementatie van maatregelen uit het VN-verdrag Handicap. Zo nodig vragen we de raad om extra budget om deze maatregelen te implementeren.

Ambtelijke organisatie

4. Uw aanbeveling om een inventarisatie van eisen te maken waaraan gebouwen moeten voldoen gebeurt in de praktijk al via een programma van eisen. Het blijft maatwerk afhankelijk van het gebruik en locatie. Bij renovatie of nieuwbouw maakt ook “Toegankelijkheid” onderdeel van het programma van eisen uit.
5. De ambtelijke organisatie continueert het beleid voor helder taalgebruik. Daarbij zal de website periodiek onderzocht worden op toegankelijkheid.

Reactie rekenkamercommissie op bestuurlijke reactie college van B&W

De Rekenkamercommissie van de gemeente Lingewaard heeft kennisgenomen van de reactie van het College van burgemeester en wethouders en reageert daarop als volgt:

Op het algemene gedeelte, naar aanleiding van het eerste gedachtestreepje:
Het College vindt het jammer dat informatie van betrokken ambtenaren niet is meegenomen in het onderzoek, want dan zou een breder beeld ontstaan. Het is de Rekenkamercommissie in de loop van het onderzoek niet duidelijk geworden dat dit contact met het Oogcafé meerjarig loopt. Er is weliswaar onderbouwd melding gemaakt van een bewustwordingsactie in deze richting, maar de aangeleverde stukken gaven het beeld dat hier sprake is geweest van een eenmalige actie die bovendien werd ingegeven door een actieweek die bovenregionaal werd geïnitieerd. De Rekenkamercommissie juicht – in lijn met de eerste aanbeveling voor het College om een "cliëntenraad toegankelijkheid" in te richten – vanzelfsprekend dit blijkbaar structurele contact met het Oogcafé van harte toe. De Rekenkamercommissie blijft het echter opmerkelijk vinden dat een dergelijk overleg blijkbaar niet (ook) met doelgroepen die met andersoortige handicaps kampen bestaat. Daarvan is immers noch in de aangeleverde stukken, noch in de Collegereactie sprake van.

Het College merkt op dat bijvoorbeeld het kruispunt van de Valom in overleg met het Oogcafé is aangepast. De Rekenkamercommissie heeft zich in dit onderzoek helaas moeten beperken tot vastgoed en informatievoorziening. Kruispunten vallen daar als onderdeel van de openbare ruimte niet onder. De Rekenkamercommissie kan zich echter voorstellen dat College en raad naar aanleiding van dit onderzoek met elkaar van gedachten wisselen over het staande beleid voor de openbare ruimte in het kader van het VN-verdrag handicap. Onderwerp van gesprek zouden bijvoorbeeld kunnen zijn de eventuele beleidskaders, gesprekken met doelgroepen en mogelijk de aanpassingen die in de openbare ruimte zijn of worden uitgevoerd.

naar aanleiding van het tweede gedachtestreepje
Zoals ook al uit het rapport zelf blijkt, is de Rekenkamercommissie het met het College eens dat het jammer is dat de schouw niet met ervaringsdeskundigen is gehouden vanwege de COVID19-beperkingen. De Rekenkamercommissie beveelt College, raad en ambtenaren van harte aan om met de mensen die het betreft alsnog een schouw in enkele gebouwen te houden en zo te aanschouwen hoe gebouwen of functies daarbinnen zijn aangepast op mensen die bijvoorbeeld in een rolstoel zitten of blind zijn.

naar aanleiding van het derde gedachtestreepje
Leden van de Rekenkamercommissie hebben zelf, onder begeleiding van een gebouwbeheerder, de schouw van de gebouwen uitgevoerd. Daarbij hadden zij de lijst die in bijlage 4 is opgenomen tot hun beschikking. Vanzelfsprekend hebben de rekenkamerleden niet de professionele kennis waarover experts zouden beschikken bij een schouw. Toch is de Rekenkamercommissie van mening dat de schouw representatief is. Het is de Rekenkamercommissieleden die de schouw in de Kinkel hebben uitgevoerd inderdaad opgevallen dat er een liftinstallatie, buitentrap en hellingbaan is. Naar hun oordeel voldoen die echter niet aan de eisen die daaraan als in bijlage 2 gesteld worden. Om die reden zijn deze installaties onder het kopje 'niet aanwezig' geplaatst, in de zin dat ze niet voldoen aan de eisen die daar in de omschrijvingen van bijlage 4 voor zijn omschreven. Naar aanleiding van de opmerking van het College heeft de Rekenkamercommissie wel bijlage 2 aangepast. Het derde kopje luidt niet langer 'Elementen die niet zijn aangetroffen', maar 'Elementen die niet zijn aangetroffen of niet voldoen.' Bovendien is aan deze bijlage een korte toelichting toegevoegd waarin de Rekenkamercommissie aangeeft dat in de bijlage wordt vermeld of elementen aanwezig zijn of niet, maar dat dat nog niets zegt over de wenselijkheid van die aanwezigheid. De Rekenkamercommissie is het nadrukkelijk met het College eens dat die wenselijkheid mede van het

gebruik van het vastgoed afhangt. De conclusie of de gemeente Lingewaard in gebreke blijft of niet kan dan ook niet louter op basis van tabel 2 getrokken worden. Als in Lingewaard het politieke besluit wordt genomen dat het niet nodig is dat mensen in een rolstoel naar een gymzaal gaan, hoeft er in dat gebouw vanzelfsprekend ook geen lift te zijn.

Het College geeft aan moeilijk te kunnen herleiden waar conclusie 7[1] op is gebaseerd. De Rekenkamercommissie heeft haar conclusies getrokken op basis van de aan de conclusie voorafgaande tekst, en niet, zoals het College blijkbaar suggereert, op een bijlage. Bijvoorbeeld in het hoofdstuk 'Gesprekken met ervaringsdeskundigen' beschrijft de Rekenkamercommissie de situatie van een moeder die door haar fysieke beperkingen in combinatie met de inrichting en richtlijnen van het zwembad niet als andere ouders naar het waterpolo van haar zoon kan kijken. Diezelfde vrouw kan door de omvang van haar rolstoel geen gebruik maken van het invalidentoilet van het wijkgebouw, maar moet in plaats daarvan anderhalve kilometer naar huis om haar behoefte te kunnen doen. De Rekenkamercommissie beoordeelt dit als aanwijsbare toegankelijkheidsproblemen. Voor de informatievoorziening benoemt de Rekenkamercommissie soortgelijke voorbeelden.

naar aanleiding van het vierde gedachtestreepje
De rekenkamercommissie is het met het College eens dat de combinatie trap-lift op zichzelf voorkomt, maar de rekenkamercommissieleden die de schouw hebben uitgevoerd zijn van oordeel dat deze elementen niet voldoen aan de eisen die in bijlage 4 omschreven zijn. De rekenkamercommissie blijft daarom bij haar opmerking hierover.

naar aanleiding van het vijfde gedachtestreepje
Het College geeft terecht aan dat Stichting Accessibility in het rapport complimenteus is over de toegankelijkheid van de website van de gemeente. In de derde alinea van de rapporten schrijft Stichting Accessibility onder het kopje 'Resultaat van het onderzoek' inderdaad: *'Uit het toegankelijkheidsonderzoek is gebleken dat de website voor een groot deel al goed toegankelijk is. De meeste mensen met een functiebeperking kunnen het overgrote deel van de content dus al goed lezen en gebruiken. Complimenten hiervoor! …'*. De Rekenkamercommissie heeft wat meer de nadruk gelegd op de eerste alinea, waarin staat *'De website voldoet op dit moment nog niet geheel aan de vereisten voor WCAG 2.1, niveau AA. Van de 50 succescriteria hebben we bij 16 succescriteria één of meerdere verbeterpunten gevonden. Dit betekent dat de website nog niet volledig toegankelijk is.'*

naar aanleiding van het zesde gedachtestreepje
Het College geeft in zijn reactie aan dat het woord 'schrijnend' op pagina 9 niet op zijn plaats zou zijn. De Rekenkamercommissie is verheugd dat één van de genoemde problemen blijkbaar is verholpen, maar heeft meer geschreven op diezelfde pagina 9. 'Schrijnend' slaat bijvoorbeeld ook op de situatie waarin mantelzorgers door de combinatie van digitalisering en privacywetgeving niet tot zorg in staat worden gesteld. De Rekenkamercommissie is voorts van mening dat, als sprake is van een situatie waarin digitaal-niet-vaardige burgers een folder kunnen aanvragen op louter de internetpagina van de gemeente, dat sprake is van een betreurenswaardige cirkelredenering in de zin: ga naar internet, maar als u dat niet kunt, ga dan naar internet om een papieren versie aan te vragen!

[1] **Conclusie 7 -** *Het ontbreken of de onvolledigheid van voorzieningen voor mensen met een beperking leidt in gemeentelijk vastgoed aanwijsbaar tot toegankelijkheidsbeperkingen. Ook keuzes in ontwerp van zowel materiaal als beleid dragen bij aan onnodige afhankelijkheid van mantelzorgers.*

naar aanleiding van het zevende gedachtestreepje
Vanzelfsprekend verwacht ook de Rekenkamercommissie dat het rapport ook op de website van de gemeente Lingewaard digitaal goed toegankelijk zal zijn en voldoet aan de WCAG-richtlijnen. De Rekenkamercommissie vertrouwt erop dat de gemeente hier goede uitvoering aan zal geven.

Reactie op de aanbevelingen

1 Het College geeft aan liever met de adviesraad Sociaal Domein in gesprek te gaan dan met een 'cliëntenraad toegankelijkheid'. De Rekenkamercommissie constateert dat deze insteek in strijd is met de nadruk die het College in zijn reactie op het rekenkamerrapport legt op het Oogcafé en tevens met de constatering van het College dat het jammer is dat door de Coronamaatregelen ervaringsdeskundigen niet deel hebben kunnen nemen aan de schouw. De Rekenkamercommissie beoogt met deze aanbeveling niet een officieel gremium op te tuigen naast de adviesraad, maar wel om te komen tot een direct gesprek tussen gemeente en ervaringsdeskundigen. 'Praten met' is in de ogen van de Rekenkamercommissie een belangrijk instrument naast 'praten over'.

2 Het College geeft aan een instrument als 'inclusiespel' te verkiezen boven een meer formele oplossing als een vaste paragraaf 'toegankelijkheid' om bewustzijn, urgentie en oplossingsgericht denken te bevorderen. De Rekenkamercommissie is het met het College eens dat dergelijke spellen kunnen helpen, maar vraagt zich tegelijkertijd af in hoeverre deze spellen, controleerbaar voor de raad, leiden tot daadwerkelijke verbeteringen waar de doelgroepen wat aan hebben. Of tenminste tot het benoemen van knelpunten die blijven bestaan. Uit deze reactie van het college kan de rekenkamercommissie niet voldoende opmaken of het college de urgentie en de concreetheid van het onderwerp 'toegankelijkheid' onderschrijft.

3 Het College vindt een toegankelijkheidsladder een te theoretisch hulpmiddel. Het lijkt het College een meer praktische weg om de toegankelijkheid van het maatschappelijk vastgoed en publieke gebouwen waar nodig te verbeteren door gericht te investeren in dat vastgoed dat de gemeente voor de toekomst wil behouden. In de reactie gaat het College vervolgens verder op de kwestie aan welke eisen vastgoed moet voldoen om behouden te blijven. Op zichzelf is dat ook erg interessant. In deze aanbevelingen heeft de Rekenkamercommissie zich echter willen concentreren op toegankelijkheid, gegeven het feit dat vastgoed in bezit is en blijft. Ook uit deze reactie van het college kan de rekenkamercommissie niet voldoende opmaken of het college de urgentie en de concreetheid van het onderwerp 'toegankelijkheid' onderschrijft.
Het College geeft aan dat het bij behoud van een gebouw zorgt voor het verbeteren van de toegankelijkheid conform het VN-verdrag Handicap. De Rekenkamercommissie merkt graag op dat het College in zijn reactie ook schrijft dat niet alle aanpassingen kostenefficiënt of – gegeven het gebruik – nodig zijn. De Rekenkamercommissie deelt die mening en blijft daarom bij haar aanbeveling een toegankelijkheidsladder of anderszins praktisch beleidskader voor de toegankelijkheid van het vastgoed te ontwerpen. Het gaat de rekenkamercommissie erom dat er een bewuste keuze, puur en alleen gericht op toegankelijkheid, wordt gemaakt over wat er wel en wat er niet gebeuren moet en dat periodiek, bijvoorbeeld jaarlijks, gekeken kan worden wat er met deze keuze gebeurt.

Bijlage 1 – Artikel 9 VN-verdrag Handicap

Ter informatie is onderstaand de integrale Nederlandse vertaling van de tekst van artikel 9 van het VN-verdrag Handicap opgenomen. Het betreft hier de officiële vertaling uit het Engels zoals die ook te vinden is op www.wetten.nl.

Artikel 9

1 Teneinde personen met een handicap in staat te stellen zelfstandig te leven en volledig deel te nemen aan alle facetten van het leven, nemen de Staten die Partij zijn passende maatregelen om personen met een handicap op voet van gelijkheid met anderen de toegang te garanderen tot de fysieke omgeving, tot vervoer, informatie en communicatie, met inbegrip van informatie- en communicatietechnologieën en –systemen, en tot andere voorzieningen en diensten die openstaan voor, of verleend worden aan het publiek, in zowel stedelijke als landelijke gebieden. Deze maatregelen, die mede de identificatie en bestrijding van obstakels en barrières voor de toegankelijkheid omvatten, zijn onder andere van toepassing op:

- **a.** gebouwen, wegen, vervoer en andere voorzieningen in gebouwen en daarbuiten, met inbegrip van scholen, huisvesting, medische voorzieningen en werkplekken;
- **b.** informatie, communicatie en andere diensten, met inbegrip van elektronische diensten en nooddiensten.

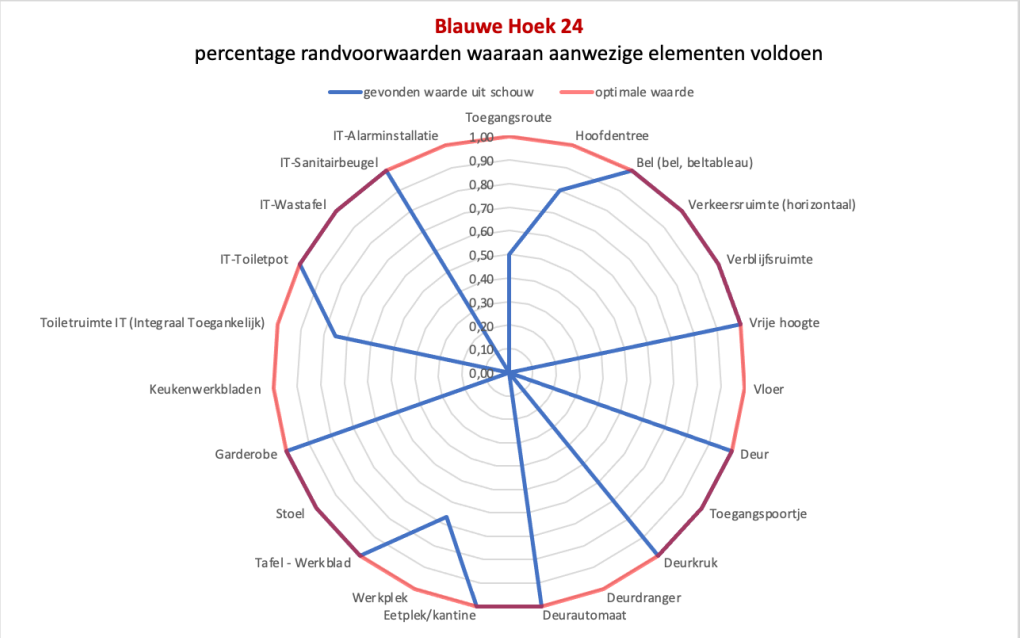
2 De Staten die Partij zijn nemen tevens passende maatregelen om:

- **a.** de implementatie van minimumnormen en richtlijnen voor de toegankelijkheid van faciliteiten en diensten die openstaan voor, of verleend worden aan het publiek, te ontwikkelen, af te kondigen en te monitoren;
- **b.** te waarborgen dat private instellingen die faciliteiten en diensten die openstaan voor, of verleend worden aan het publiek aanbieden, zich rekenschap geven van alle aspecten van de toegankelijkheid voor personen met een handicap;
- **c.** betrokkenen te trainen inzake kwesties op het gebied van de toegankelijkheid waarmee personen met een handicap geconfronteerd worden;
- **d.** openbare gebouwen en andere faciliteiten te voorzien van bewegwijzering in braille en in makkelijk te lezen en te begrijpen vormen;
- **e.** te voorzien in vormen van hulp en bemiddeling door mensen, met inbegrip van begeleiders, mensen die voorlezen en professionele doventolken om de toegang tot gebouwen en andere faciliteiten, die openstaan voor het publiek te faciliteren;
- **f.** andere passende vormen van hulp en ondersteuning aan personen met een handicap te bevorderen, teneinde te waarborgen dat zij toegang hebben tot informatie;
- **g.** de toegang voor personen met een handicap tot nieuwe informatie- en communicatietechnologieën en -systemen, met inbegrip van het internet, te bevorderen;
- **h.** het ontwerp, de ontwikkeling, productie en distributie van toegankelijke informatie- en communicatietechnologieën, en communicatiesystemen in een vroeg stadium te bevorderen, opdat deze technologieën en systemen tegen minimale kosten toegankelijk worden.

Bijlage 2 – uitkomsten per geschouwd vastgoedobject

Onderstaand treft u de uitkomsten van de schouw. In deze schouw is gekeken of elementen aanwezig zijn en voldoen aan de eisen voor toegankelijkheid. De rekenkamercommissie heeft niet beoordeeld of alle elementen in elk object ook daadwerkelijk nodig zijn. Dat oordeel laten wij graag aan het gemeentebestuur.

Object: **Blauwe Hoek 24** – voormalige bibliotheek te Doornenburg

In de figuur geven de blauwe lijnen het percentage aangetroffen subelementen aan dat voldoet aan de richtlijn, de oranje lijn geeft de waarde wanneer alles zou voldoen. Waar de blauwe lijn de oranje lijn raakt, voldoet een element dus op alle subelementen aan de richtlijn. Alleen aangetroffen elementen worden in deze figuur weergegeven.

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en volledig voldoen aan de richtlijn

Bel (bel, beltableau), Verkeersruimte (horizontaal), Verblijfsruimte, Vrije hoogte, Deur, Toegangspoortje, Deurkruk, Deurautomaat, Eetplek/kantine, Tafel - Werkblad, Stoel, Garderobe, IT-Toiletpot, IT-Wastafel, IT-Sanitairbeugel

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en gedeeltelijk voldoen aan de richtlijn*

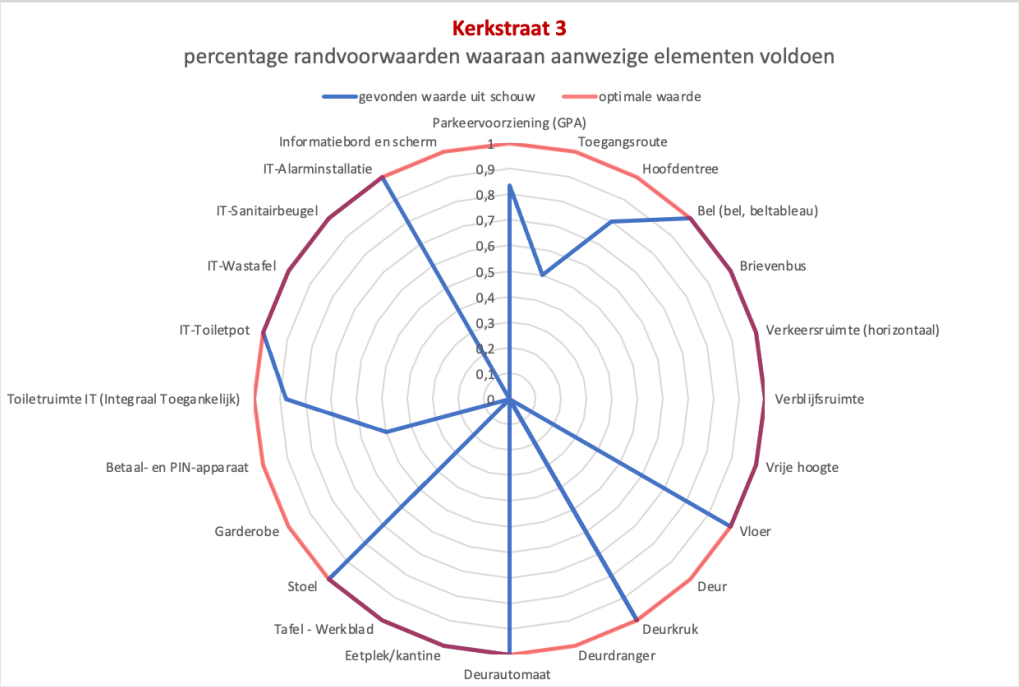
Hoofdentree, Toiletruimte IT (Integraal Toegankelijk), Werkplek, Toegangsroute, Vloer, Deurdranger, Keukenwerkbladen, IT-Alarminstallatie

Elementen die niet zijn aangetroffen of niet voldoen*

Parkeervoorziening (GPA), Routegeleiding, Buitentrap, Brievenbus, Hoogteverschil (in verkeersroute), Leuning, Trap, Noodtrap, Hellingbaan, Lift, Hefplateaulift, Scootmobielberging, Schuifdeur, Tourniquet, Toegangssluis, Deurgreep, Info- Receptiebalie, Uitgiftebalie - Toonbank, Lockers, Schuiflade, Automaat, Betaal- en PIN-apparaat, Slechthorenden voorziening, Informatiebord en scherm, Display en Touchscreen, Brailletekst, Tactiele tekst

*) De rekenkamercommissie heeft niet beoordeeld of alle elementen in elk object ook daadwerkelijk nodig zijn. Dat oordeel laten wij graag aan het gemeentebestuur.

Object: **Kerkstraat 3** – Ontmoetingscentrum Doornenburg te Doornenburg

In de figuur geven de blauwe lijnen het percentage aangetroffen subelementen aan dat voldoet aan de richtlijn, de oranje lijn geeft de waarde wanneer alles zou voldoen. Waar de blauwe lijn de oranje lijn raakt, voldoet een element dus op alle subelementen aan de richtlijn. Alleen aangetroffen elementen worden in deze figuur weergegeven.

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en volledig voldoen aan de richtlijn

Bel (bel, beltableau), Brievenbus, Verkeersruimte (horizontaal), Verblijfsruimte, Vrije hoogte, Vloer, Deurkruk, Deurautomaat, Eetplek/kantine, Tafel - Werkblad, Stoel, IT-Toiletpot, IT-Wastafel, IT-Sanitairbeugel, IT-Alarminstallatie

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en gedeeltelijk voldoen aan de richtlijn*

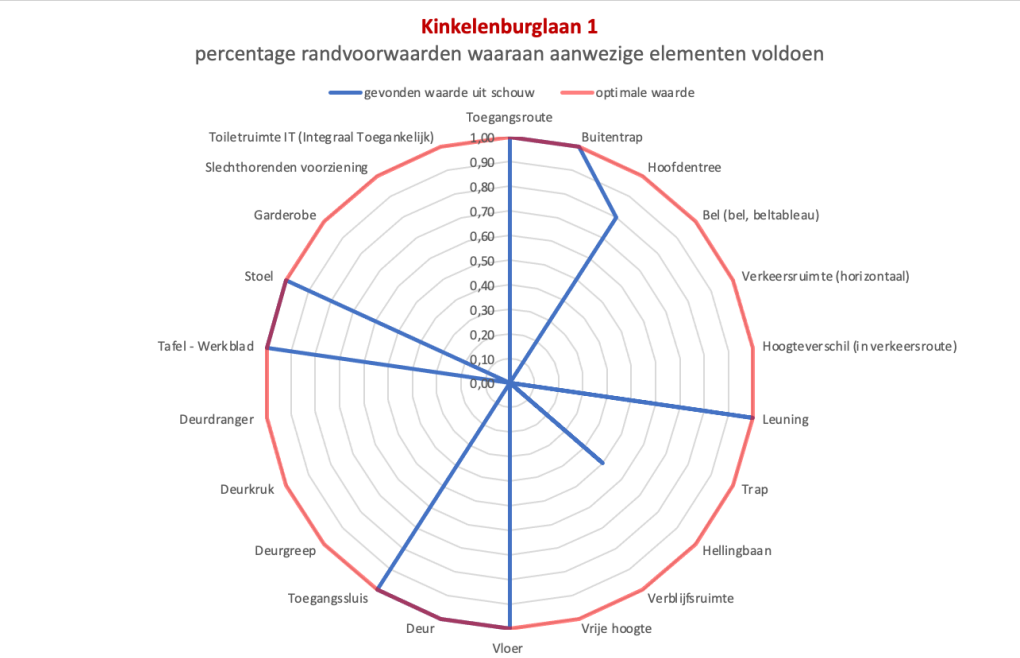
Parkeervoorziening (GPA), Toegangsroute, Hoofdentree, Deur, Deurdranger, Garderobe, Betaal- en PIN-apparaat, Toiletruimte IT (Integraal Toegankelijk), Informatiebord en scherm

Elementen die niet zijn aangetroffen of niet voldoen*

Routegeleiding, Buitentrap, Hoogteverschil (in verkeersroute), Leuning, Trap, Noodtrap, Hellingbaan, Lift, Hefplateaulift, Scootmobielberging, Schuifdeur, Tourniquet, Toegangssluis, Toegangspoortje, Deurgreep, Werkplek, Info- Receptiebalie, Uitgiftebalie - Toonbank, Lockers, Schuiflade, Keukenwerkbladen, Slechthorenden voorziening, Display en Touchscreen, Brailletekst, Tactiele tekst

*) De rekenkamercommissie heeft niet beoordeeld of alle elementen in elk object ook daadwerkelijk nodig zijn. Dat oordeel laten wij graag aan het gemeentebestuur.

Object: **Kinkelenburglaan 1** – Gemeentekantoor De Kinkelenburg, vergader- en trouwlocatie

In de figuur geven de blauwe lijnen het percentage aangetroffen subelementen aan dat voldoet aan de richtlijn, de oranje lijn geeft de waarde wanneer alles zou voldoen. Waar de blauwe lijn de oranje lijn raakt, voldoet een element dus op alle subelementen aan de richtlijn. Alleen aangetroffen elementen worden in deze figuur weergegeven.

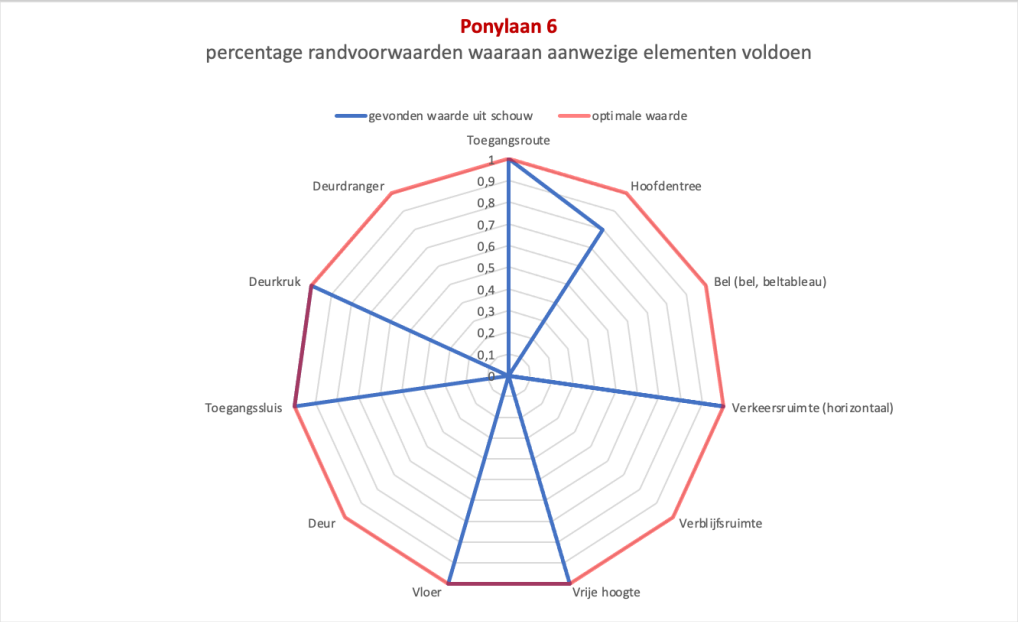
Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en volledig voldoen aan de richtlijn
Toegangsroute, Buitentrap, Leuning, Vloer, Deur, Toegangssluis, Tafel - Werkblad, Stoel

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en gedeeltelijk voldoen aan de richtlijn*
Hoofdentree, Bel (bel, beltableau), Verkeersruimte (horizontaal), Hoogteverschil (in verkeersroute), Trap, Hellingbaan, Verblijfsruimte, Vrije hoogte, Deurgreep, Deurkruk, Deurdranger, Garderobe, Slechthorenden voorziening, Toiletruimte IT (Integraal Toegankelijk)

Elementen die niet zijn aangetroffen of niet voldoen*
Parkeervoorziening (GPA), Routegeleiding, Brievenbus, Noodtrap, Lift, Hefplateaulift, Scootmobielberging, Schuifdeur, Tourniquet, Toegangspoortje, Deurautomaat, Eetplek/kantine, Werkplek, Bedieningselement, Info- Receptiebalie, Uitgiftebalie - Toonbank, Lockers, Schuiflade, Keukenwerkbladen, Automaat, Betaal- en PIN-apparaat, IT-Toiletpot, IT-Wastafel, IT-Sanitairbeugel, IT-Alarminstallatie, Informatiebord en scherm, Display en Touchscreen, Brailletekst, Tactiele tekst

*) De rekenkamercommissie heeft niet beoordeeld of alle elementen in elk object ook daadwerkelijk nodig zijn. Dat oordeel laten wij graag aan het gemeentebestuur.

Object: **Ponylaan 6** – Gymzaal De Hoenderik te Bemmel

In de figuur geven de blauwe lijnen het percentage aangetroffen subelementen aan dat voldoet aan de richtlijn, de oranje lijn geeft de waarde wanneer alles zou voldoen. Waar de blauwe lijn de oranje lijn raakt, voldoet een element dus op alle subelementen aan de richtlijn. Alleen aangetroffen elementen worden in deze figuur weergegeven.

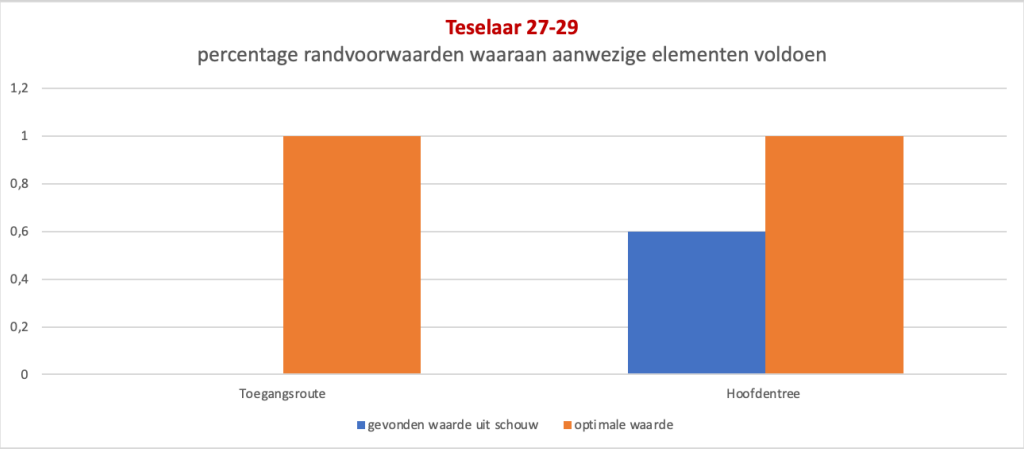
Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en volledig voldoen aan de richtlijn
Toegangsroute, Verkeersruimte (horizontaal), Vrije hoogte, Vloer, Toegangssluis, Deurkruk

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en gedeeltelijk voldoen aan de richtlijn*
Hoofdentree, Bel (bel, beltableau), Verblijfsruimte, Deur, Deurdranger

Elementen die niet zijn aangetroffen of niet voldoen*
Parkeervoorziening (GPA), Routegeleiding, Buitentrap, Brievenbus, Hoogteverschil (in verkeersroute), Leuning, Trap, Noodtrap, Hellingbaan, Lift, Hefplateaulift, Scootmobielberging, Schuifdeur, Tourniquet, Toegangspoortje, Deurgreep, Deurautomaat, Eetplek/kantine, Werkplek, Bedieningselement, Info- Receptiebalie, Uitgiftebalie - Toonbank, Tafel - Werkblad, Stoel, Lockers, Schuiflade, Garderobe, Keukenwerkbladen, Automaat, Betaal- en PIN-apparaat, Slechthorenden voorziening, Toiletruimte IT (Integraal Toegankelijk), IT-Toiletpot, IT-Wastafel, IT-Sanitairbeugel, IT-Alarminstallatie, Informatiebord en scherm, Display en Touchscreen, Brailletekst

*) De rekenkamercommissie heeft niet beoordeeld of alle elementen in elk object ook daadwerkelijk nodig zijn. Dat oordeel laten wij graag aan het gemeentebestuur.

Object: **Teselaar 27-29** – Begraafplaats/Columbarium te Bemmel

In de figuur geven de blauwe lijnen het percentage aangetroffen subelementen aan dat voldoet aan de richtlijn, de oranje lijn geeft de waarde wanneer alles zou voldoen. Waar de blauwe lijn de oranje lijn raakt, voldoet een element dus op alle subelementen aan de richtlijn. Alleen aangetroffen elementen worden in deze figuur weergegeven.

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en volledig voldoen aan de richtlijn

-

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en gedeeltelijk voldoen aan de richtlijn*

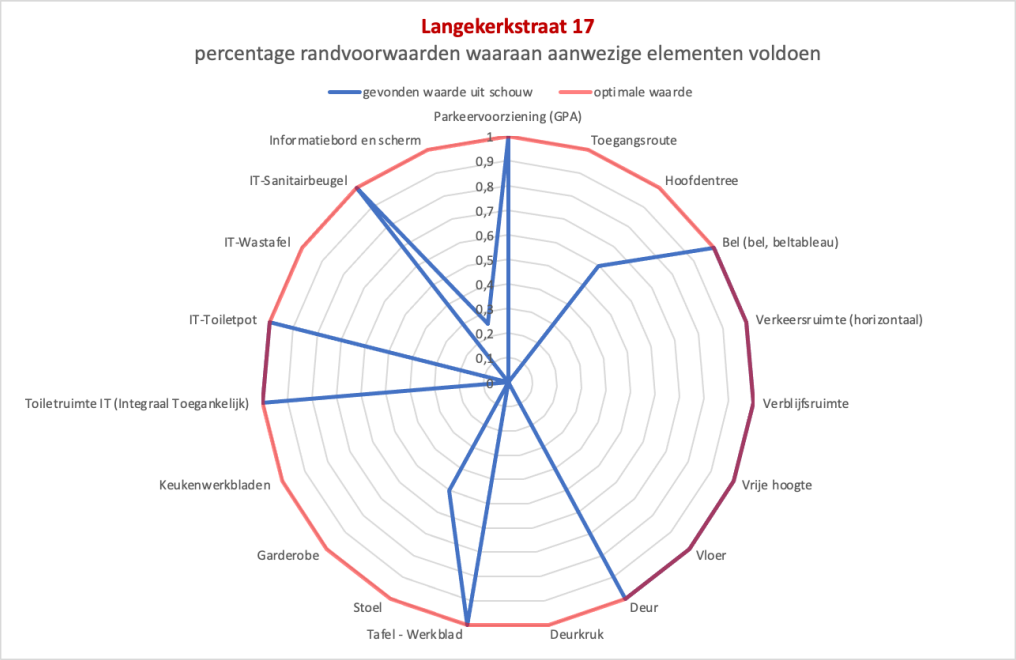
Toegangsroute, Hoofdentree

Elementen die niet zijn aangetroffen of niet voldoen*

Gezien het bijzondere karakter van dit object, geven wij hier geen uitputtende opsomming van elementen.

*) De rekenkamercommissie heeft niet beoordeeld of alle elementen in elk object ook daadwerkelijk nodig zijn. Dat oordeel laten wij graag aan het gemeentebestuur.

Object: **Langekerkstraat 17** – Kantoor gemeente te Huissen

In de figuur geven de blauwe lijnen het percentage aangetroffen subelementen aan dat voldoet aan de richtlijn, de oranje lijn geeft de waarde wanneer alles zou voldoen. Waar de blauwe lijn de oranje lijn raakt, voldoet een element dus op alle subelementen aan de richtlijn. Alleen aangetroffen elementen worden in deze figuur weergegeven.

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en volledig voldoen aan de richtlijn

Parkeervoorziening (GPA), Bel (bel, beltableau), Verkeersruimte (horizontaal), Verblijfsruimte, Vrije hoogte, Vloer, Deur, Tafel - Werkblad, Toiletruimte IT (Integraal Toegankelijk), IT-Toiletpot, IT-Sanitairbeugel

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en gedeeltelijk voldoen aan de richtlijn*

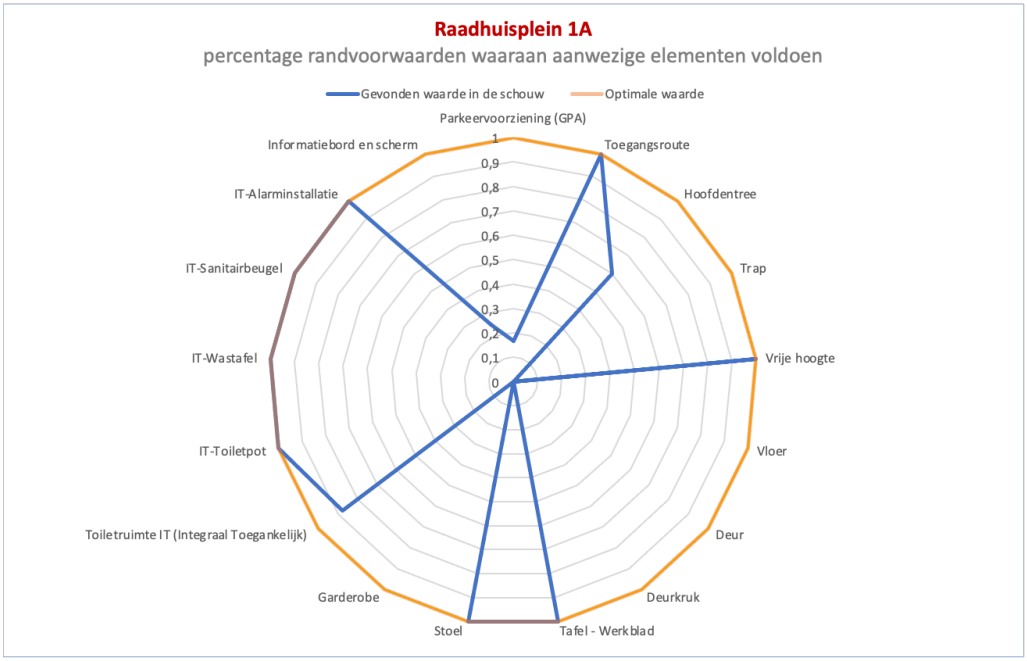
Toegangsroute, Hoofdentree, Deurkruk, Stoel, Garderobe, Keukenwerkbladen, IT-Wastafel, Informatiebord en scherm

Elementen die niet zijn aangetroffen of niet voldoen*

Routegeleiding, Buitentrap, Brievenbus, Hoogteverschil (in verkeersroute), Leuning, Trap, Noodtrap, Hellingbaan, Lift, Hefplateaulift, Scootmobielberging, Schuifdeur, Tourniquet, Toegangssluis, Toegangspoortje, Deurgreep, Deurdranger, Deurautomaat, Eetplek/kantine, Werkplek, Info-Receptiebalie, Uitgiftebalie - Toonbank, Lockers, Schuiflade, Automaat, Betaal- en PIN-apparaat, Slechthorenden voorziening, IT-Alarminstallatie, Display en Touchscreen, Brailletekst, Tactiele tekst

*) De rekenkamercommissie heeft niet beoordeeld of alle elementen in elk object ook daadwerkelijk nodig zijn. Dat oordeel laten wij graag aan het gemeentebestuur.

Object: **Raadhuisplein 1A** – St. Antoniuskapel Gemeente Lingewaard te Huissen

In de figuur geven de blauwe lijnen het percentage aangetroffen subelementen aan dat voldoet aan de richtlijn, de oranje lijn geeft de waarde wanneer alles zou voldoen. Waar de blauwe lijn de oranje lijn raakt, voldoet een element dus op alle subelementen aan de richtlijn. Alleen aangetroffen elementen worden in deze figuur weergegeven.

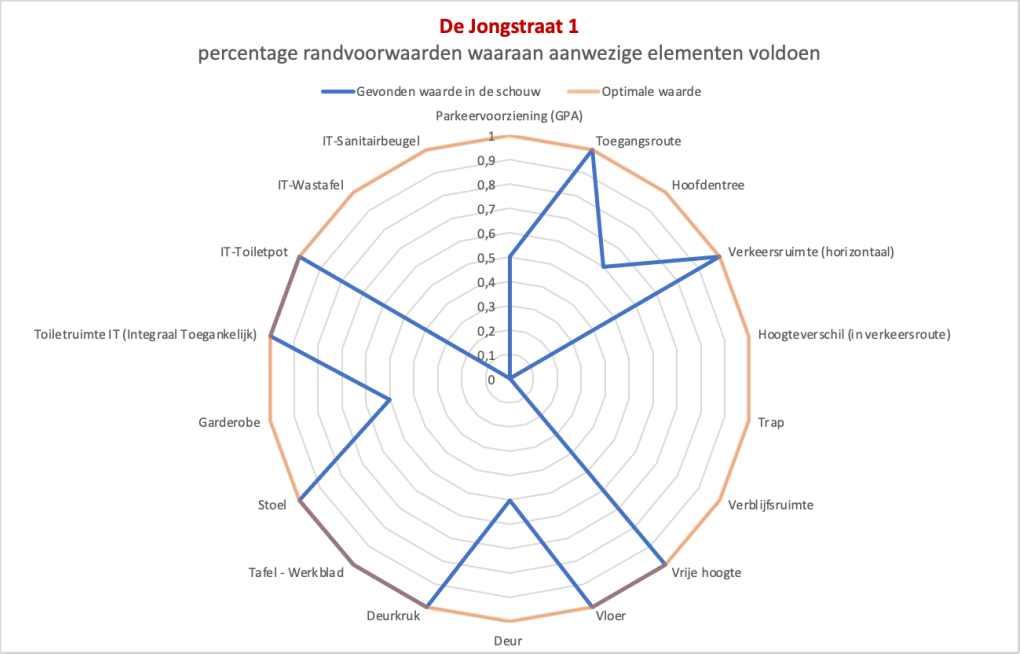
Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en volledig voldoen aan de richtlijn
Toegangsroute, Vrije hoogte, Tafel - Werkblad, Stoel, IT-Toiletpot, IT-Wastafel, IT-Sanitairbeugel, IT-Alarminstallatie

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en gedeeltelijk voldoen aan de richtlijn*
Parkeervoorziening (GPA), Hoofdentree, Trap, Vloer, Deur, Deurkruk, Garderobe, Toiletruimte IT (Integraal Toegankelijk), Informatiebord en scherm

Elementen die niet zijn aangetroffen of niet voldoen*
Routegeleiding, Buitentrap, Bel (bel, beltableau), Brievenbus, Verkeersruimte (horizontaal), Hoogteverschil (in verkeersroute), Leuning, Noodtrap, Hellingbaan, Lift, Hefplateaulift, Verblijfsruimte, Scootmobielberging, Schuifdeur, Tourniquet, Toegangssluis, Toegangspoortje, Deurgreep, Deurdranger, Deurautomaat, Eetplek/kantine, Werkplek, Bedieningselement, Info-Receptiebalie, Uitgiftebalie - Toonbank, Lockers, Schuiflade, Keukenwerkbladen, Automaat, Betaal- en PIN-apparaat, Slechthorenden voorziening, Display en Touchscreen, Brailletekst, Tactiele tekst

*) De rekenkamercommissie heeft niet beoordeeld of alle elementen in elk object ook daadwerkelijk nodig zijn. Dat oordeel laten wij graag aan het gemeentebestuur.

Object: **De Jongstraat 1** – voormalig jongerencentrum te Huissen

In de figuur geven de blauwe lijnen het percentage aangetroffen subelementen aan dat voldoet aan de richtlijn, de oranje lijn geeft de waarde wanneer alles zou voldoen. Waar de blauwe lijn de oranje lijn raakt, voldoet een element dus op alle subelementen aan de richtlijn. Alleen aangetroffen elementen worden in deze figuur weergegeven.

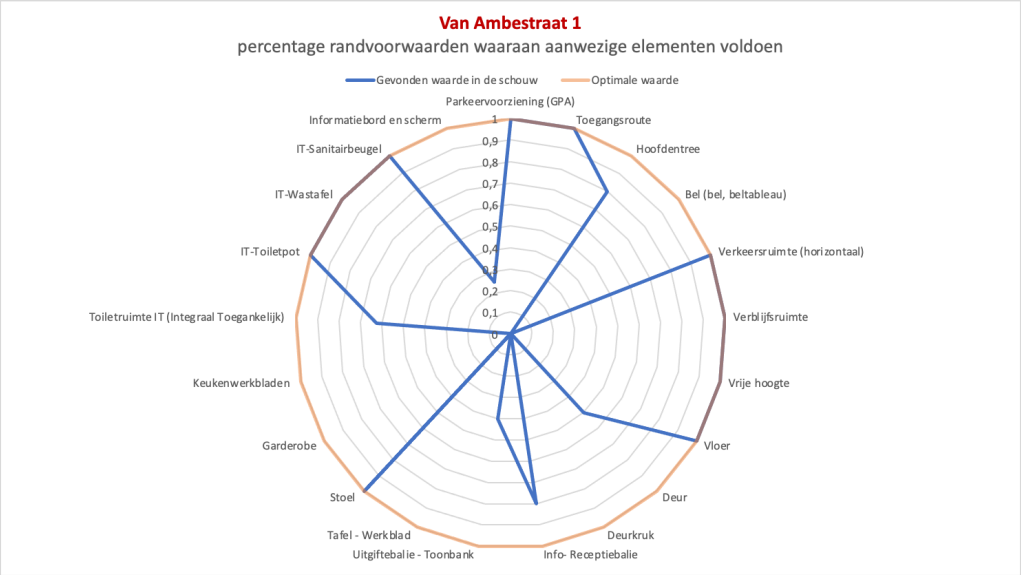
Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en volledig voldoen aan de richtlijn
Toegangsroute, Verkeersruimte (horizontaal), Vrije hoogte, Vloer, Deurkruk, Tafel - Werkblad, Stoel, Toiletruimte IT (Integraal Toegankelijk), IT-Toiletpot

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en gedeeltelijk voldoen aan de richtlijn*
Parkeervoorziening (GPA), Hoofdentree, Hoogteverschil (in verkeersroute), Trap, Verblijfsruimte, Deur, Garderobe, IT-Wastafel, IT-Sanitairbeugel

Elementen die niet zijn aangetroffen of niet voldoen*
Routegeleiding, Buitentrap, Bel (bel, beltableau), Brievenbus, Leuning, Noodtrap, Hellingbaan, Lift, Hefplateaulift, Scootmobielberging, Schuifdeur, Tourniquet, Toegangssluis, Toegangspoortje, Deurgreep, Deurdranger, Deurautomaat, Eetplek/kantine, Werkplek, Bedieningselement, Info-Receptiebalie, Uitgiftebalie - Toonbank, Lockers, Schuiflade, Keukenwerkbladen, Automaat, Betaal- en PIN-apparaat, Slechthorenden voorziening, IT-Alarminstallatie, Informatiebord en scherm, Display en Touchscreen, Brailletekst, Tactiele tekst

*) De rekenkamercommissie heeft niet beoordeeld of alle elementen in elk object ook daadwerkelijk nodig zijn. Dat oordeel laten wij graag aan het gemeentebestuur.

Object: **Van Ambestraat 1** – CC De Kinkel en BSO Drakenburcht te Bemmel

In de figuur geven de blauwe lijnen het percentage aangetroffen subelementen aan dat voldoet aan de richtlijn, de oranje lijn geeft de waarde wanneer alles zou voldoen. Waar de blauwe lijn de oranje lijn raakt, voldoet een element dus op alle subelementen aan de richtlijn. Alleen aangetroffen elementen worden in deze figuur weergegeven.

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en volledig voldoen aan de richtlijn

Parkeervoorziening (GPA), Toegangsroute, Verkeersruimte (horizontaal), Verblijfsruimte, Vrije hoogte, Vloer, Stoel, IT-Toiletpot, IT-Wastafel, IT-Sanitairbeugel

Elementen die in de schouw zijn aangetroffen en gedeeltelijk voldoen aan de richtlijn*

Hoofdentree, Info- Receptiebalie, Toiletruimte IT (Integraal Toegankelijk), Deur, Uitgiftebalie - Toonbank, Informatiebord en scherm, Bel (bel, beltableau), Deurkruk, Tafel - Werkblad, Garderobe, Keukenwerkbladen

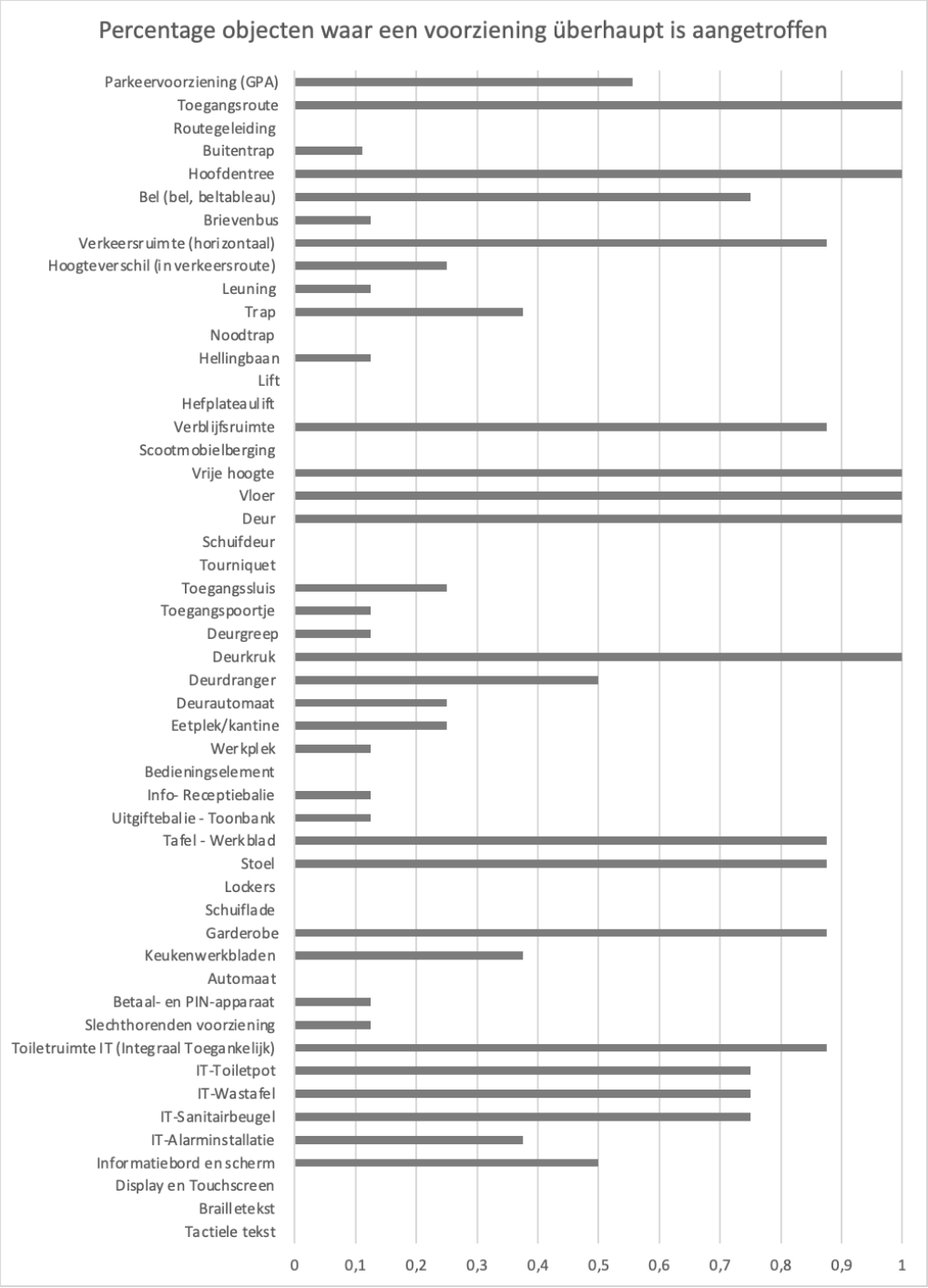
Elementen die niet zijn aangetroffen of niet voldoen*

Routegeleiding, Buitentrap, Brievenbus, Hoogteverschil (in verkeersroute), Leuning, Trap, Noodtrap, Hellingbaan, Lift, Hefplateaulift, Scootmobielberging, Schuifdeur, Tourniquet, Toegangssluis, Toegangspoortje, Deurgreep, Deurdranger, Deurautomaat, Eetplek/kantine, Werkplek, Bedieningselement, Lockers, Schuiflade, Automaat, Betaal- en PIN-apparaat, Slechthorenden voorziening, IT-Alarminstallatie, Display en Touchscreen, Brailletekst, Tactiele tekst

*) De rekenkamercommissie heeft niet beoordeeld of alle elementen in elk object ook daadwerkelijk nodig zijn. Dat oordeel laten wij graag aan het gemeentebestuur.

Bijlage 3 – overzicht aangetroffen voorzieningen

In onderstaande grafiek is weergegeven in welk percentage van de geschouwde objecten een voorziening überhaupt is aangetroffen. Hieruit is af te leiden dat niet alle soorten voorzieningen even vaak zijn teruggevonden. In de geschouwde objecten komt bijvoorbeeld de combinatie trap en lift niet voor, althans niet op een wijze die voldoet aan de richtlijn. Ook zijn er nauwelijks voorzieningen voor hulpmiddelen voor mensen met een visuele beperking.

Bijlage 4 – gebruikte vragenlijst voor het schouwen van vastgoed door rekenkamercommissieleden

Onderwerp	Onderwerp aanwezig*		Randvoorwaarden	Voldoet wel / ja*	Voldoet niet / nee*
					** = aankruisen indien van toepassing*
Parkeervoorziening (GPA)	ja	nee	· gebaseerd op een standaard auto van maximaal 4,5 x 2m.		
			· is voldoende vindbaar en herkenbaar.		
			· zo dicht mogelijk bij de hoofdingang		
			· De route tussen de GPA en de hoofdingang moet toegankelijk en vrij van obstakels zijn.		
			· Deze route voert per definitie door een voetgangerszone.		
			· Looplijnen voetgangers zo kort mogelijk.		
			· Loop- en verkeersroutes kruisen elkaar zo weinig mogelijk.		
Toegangsroute	ja	nee	**Bedoeld voor voetgangers (al dan niet met rollators), kinderwagens, rolstoelen en scootmobielen**		
			· Rolstoelen, rollatorgebruikers en kinderwagens moeten elkaar kunnen passeren en kunnen keren.		
			· Plaatselijk mag het pad zijn versmald (waardoor passeren op die plek niet mogelijk is).		
Routegeleiding	ja	nee	· *Mensen met een visuele beperking gebruiken gids- en geleidelijnen op twee manieren:* o *Tactiel (door blinde en zeer slechtziende mensen)* o *Visueel (doorslechtziende mensen)*		
			· De gids- en geleidelijnen zijn in goede conditie		
			· De tactiele eigenschappen van een geleidelijn, de ribbels, moeten duidelijk onderscheidend van de ondergrond zijn zodat deze duidelijk met de taststok en/of de voeten voelbaar zijn.		
			· De visuele eigenschappen moeten slechtzienden in staat stellen de aanwezigheid en richting van de lijn te onder- scheiden van de omliggende bestrating en/of vloerafwerking.		
Buitentrap	ja	nee	· Niveauverschillen buiten een gebouw/object die bereikbaar moeten zijn, dienen door tenminste één, ook voor bezoekers te gebruiken, toegankelijke trap en/of hellingbaan te worden overbrugd.		

Onderwerp	Onderwerp aanwezig*		Randvoorwaarden	Voldoet wel / ja*	Voldoet niet / nee*
					** = aankruisen indien van toepassing*
Hoofdentree	ja	nee	· Afwijkende routes voor rollator-, scootmobiel-, rolstoelgebruikers, e.d. moeten worden vermeden: een 'hoofdingang' is er voor iedereen.		
			· De hoofdtoegang bevindt zich op de primaire route tussen de openbare weg en de entreeruimte en is de toegang met het adres (straat + huisnummer) van het bijbehorende gebouw.		
			· Aan de buitenzijde van deze toegang bevinden zich voorzieningen zoals: bel, brievenbus, intercom, camera, e.d. Aan de binnenzijde bevinden zich receptie, beveiliging, kassa e.d.		
			· De entree moet door vorm en/of kleurstelling in het gevelvlak herkenbaar zijn.		
			· De entree moet rechtstreeks toegang geven tot de verkeergebieden in het gebouw.		
Bel (bel, beltableau)	ja	nee	· De bel bevindt zich bij die toegang waar de postcode en het huisnummer van het betreffende gebouw bij behoort.		
Brievenbus	ja	nee	· Aan binnen- en buitenzijde zonder drempels en trappen bereikbaar en bruikbaar.		
Verkeersruimte (horizontaal)	ja	nee	· De verkeersruimte is bedoeld voor voetgangers, rolstoelen, rollators en soms scootmobielen.		
			· De verkeersruimte geeft toegang tot alle relevante verblijfsruimtes alsmede inrichtings- en gebruikselementen.		
Hoogteverschil (in verkeersroute)	ja	nee	Hoogteverschillen zoveel mogelijk vermijden. Bij voorkeur uitvoeren als schuin vlak met een helling flauwer dan 1:25.		
Leuning	ja	nee	Vrij omvatbare constructie langs wanden, balustrades en borstweringen ter geleiding van een veilige verplaatsing op plaatsen die tot de toegankelijke gebruiks- en verkeersruimte behoren en waar dit om veiligheidsredenen gewenst of noodzakelijk is in/om een object.		
Trap	ja	nee	· Niveauverschillen binnen en buiten een object die bereikbaar moeten zijn, dienen door tenminste één, ook voor bezoekers te gebruiken, toegankelijke trap te worden overbrugd.		
			· Afstand max. 50m tot een toegankelijke trap (de onderlinge afstand tussen toegankelijke trappen is dus ≤ 100m).		

Onderwerp	Onderwerp aanwezig*		Randvoorwaarden	Voldoet wel / ja*	Voldoet niet / nee*
					** = aankruisen indien van toepassing*
			· Behalve door een trap dienen hoogteverschillen ook door hellingbanen en/of liften te worden overbrugd. Deze hellingbaan of lift moet op minder dan 50m van de toegankelijke trap zijn gesitueerd.		
			· Secundaire trappen en/of brand-/vluchttrappen vallen buiten het begrip toegankelijkheid. Indien brand- of vluchttrappen ook als reguliere verbindingstrappen kunnen worden gebruikt, vallen deze niet onder de uitzonderingen en moeten deze voldoen aan de hieronder opgestelde ei- sen.		
			· Een enkele monumentale /architectonische trappen is alleen acceptabel indien binnen 50m een gelijkwaardige, bruikbare (ITs)trap aanwezig is.		
Noodtrap	ja	nee	· Vrije hoogte boven een trap ≥ 2,3 m.		
			· Visuele markering over de volle breedte van de eerste en laatste trede zichtbaar vanuit beide looprichtingen. De visuele markering kan ook gerealiseerd worden door de trap een voldoende contrasterende kleur te geven t.o.v. de aansluitende vloeren/bordessen.		
			· Bij trappen breder dan 2,4m (gemeten tussen de leuningen): visuele markering over minimaal 0,3m vanaf de wand van de overige treden zichtbaar vanuit beide looprichtingen		
Hellingbaan	ja	nee	· Niveauverschillen die met een hellingbaan worden overbrugd, moeten ook kunnen worden overbrugd d.m.v. een toegankelijke trap binnen 50m van de hellingbaan. Indien de locatie van de hellingbaan bij de trap niet zichtbaar is, dient er een verwijzing te worden aangebracht.		
			· Hellingen flauwer dan 1:25 (4,00%) worden binnen toegankelijkheid niet als helling geïnterpreteerd maar als ‘vals plat’. Voor deze hellingen bestaan geen criteria in de ITstandaard.		
Lift	ja	nee	· Locatie liftdeur niet tegenover een trap, tenzij de trap zich op meer dan 5m van de liftdeur bevindt.		
			· De afstand van een werk- of verblijfsplek tot aan een (toegankelijke) lift is £ 50m.		
			· In principe bestaan er twee hoofdcategorieën: o Liften die voldoen aan het Liftenbesluit (liften met verzamelbesturing), zgn. kooiliften en o Liften die voldoen aan de Machinerichtlijn (2006/42/EG), zgn. platformliften.		

Onderwerp	Onderwerp aanwezig*		Randvoorwaarden	Voldoet wel / ja*	Voldoet niet / nee*
					** = aankruisen indien van toepassing*
			Voor de gebruiker onderscheiden machinerichtlijnliften zich van overige liften door de aanwezigheid van een vasthoudknop/dodemansbesturing.		
Hefplateaulift	ja	nee	· Bediening door middel van vasthoudbesturing. · Plateauoppervlak beveiligd tegen afrijden door hekjes, hefbomen en/of deuren. · Beweegbare onderdelen zijn afgescheiden van eventuele belendende verkeersruimten en trap- pen.		
Verblijfsruimte	ja	nee	· De verblijfsruimte is bedoeld voor voetgangers, rolstoelen en rollators.		
Scootmobielberging	ja	nee	· Een scootmobielberging bevat een aansluitpunt t.b.v. laadstroom. Wanneer een berging gelijk of groter is dan 1,8m x 2,6m kan deze ook gebruikt worden als berging voor een scootmobiel. Indien geen (of een te kleine) individuele berging aanwezig is, dan is ook een gemeenschappelijke scootmobielberging acceptabel. Per scootmobiel is een oppervlak van 3 m2 vereist (minimum oppervlak gemeenschappelijke beging 15 m2).		
Opstel- en gebruiksvlak	ja	nee	· De afmetingen van opstelvlakken verschillen per type mobiliteitshulpmiddel. · Opstelvlakken maken vrijwel altijd onderdeel uit van een gebruiksvlak. · De afmetingen van een gebruiksvlak zijn afhankelijk van de afmetingen van het opstelvlak en de handelingen die moeten worden verricht.		
Vrije hoogte	ja	nee	· Minimaal 2,3m vrije hoogte in verkeersgebieden. · Bij obstakels onder een hoek < 75° t.o.v. het grondvlak zijn maatregelen nodig.		
Vloer	ja	nee	· Vloeren zijn vlak, verhard, niet glimmend en hebben een stroef oppervlak. · Vloeren met een hellingshoek behoren tot een van de onderstaande categorieën:		
Deur	ja	nee	· Alle maten en opstelruimten zijn gerelateerd aan het door kunnen laten van een volume van 0,85 x 1,2 x 2,3m (breedte x lengte x hoogte). Bij bestaande bouwwerken, gerealiseerd voor 2008, is een vrije hoogte van 2,1m toegestaan.		

Onderwerp	Onderwerp aanwezig*		Randvoorwaarden	Voldoet wel / ja*	Voldoet niet / nee*
					** = aankruisen indien van toepassing*
Schuifdeur	ja	nee	· Inwandig schuifdeursysteem gebruiken bij IT-Toiletten en in sanitaire ruimten. · Het moet duidelijk zijn wanneer een schuifdeur op slot of van het slot af is. · Op schuifdeuren bij IT-Toiletten en in sanitaire ruimten aan de buitenkant duidelijk aangeven hoe deze in geval van nood geopend dienen te worden.		
Tourniquet	ja	nee	· Afmeting van de individuele compartimenten voldoende voor een rolstoel (inclusief duwhulp) of scootmobiel om daarin te manoeuvreren. · De draaisnelheid en de anti-botsingsensoren van de tourniquet moeten zodanig zijn afgesteld dat wanneer iemand plots blijft stilstaan, de tourniquet tot stilstand komt voordat de betreffen- de persoon wordt “geschept”.		
Toegangssluis	ja	nee	· De afmeting van de individuele compartimenten dient voldoende te zijn voor een rolstoel of scootmobiel om te passeren.		
Toegangspoortje	ja	nee	· De vrije doorgang dient voldoende te zijn voor een rolstoel of scootmobiel om te passeren.		
Deurgreep	ja	nee	· Voor deuren zonder deurdranger of deurautomaat		
Deurkruk	ja	nee	· (Ronde) draaiknoppen en verticaal geplaatste krukken zijn uit hoofde van toegankelijkheid en bruikbaarheid niet acceptabel.		
Deurdranger	ja	nee	· Maximale bedieningskracht (op de kruk gemeten) o 40 Newton (buitendeuren). o 30 Newton (binnendeuren). · Bij openingshoek deur < 70°: direct sluiten. · Bij openingshoek deur ≥ 70°: sluitvertraging ≥ 5 seconden tussen aanwezige openingshoek en 70° openingshoek.		
Deurautomaat	ja	nee	· **Schuivende deur:** Door middel van een tekst/pictogram op de deur aangeven dat het een (automatische) schuifdeur betreft.		

Onderwerp	Onderwerp aanwezig*		Randvoorwaarden	Voldoet wel / ja*	Voldoet niet / nee*
					** = aankruisen indien van toepassing*
			· **Draaiende deur:** Door middel van een tekst/pictogram op de deur en/of met een markering op de vloer aangeven dat de deur naar de gebruiker toedraait.		
Eetplek/kantine	ja	nee	· 1 Stoel kan worden vervangen door een rolstoel opstelplek.		
Werkplek	ja	nee	· Voldoende ventilatie (verwarming/koeling).		
			· Geen reflectie in beeldschermen.		
			· Voldoende lichtniveau (werk gerelateerd).		
Bedieningselement	ja	nee	· Bediening mogelijk vanuit zittende en staande positie.		
Info- Receptiebalie	ja	nee	· De receptiebalie moet bij voorkeur binnen 10m van de hoofdingang zijn gesitueerd, met rechtstreeks zicht vanachter de balie op de entreeruimte.		
			· Wanneer de receptiebalie op meer dan 10m vanuit de hoofdentree is gesitueerd, moet deze bereikbaar zijn via een natuurlijke gidslijn (wand, hek, leuning, balustrade) of via een geleidelijn vanaf de hoofdentree tot aan de balie. Deze eis geldt alleen voor receptiebalies. (zie voor speci- ficaties van geleidelijnen de uitgave: “Ontwerprichtlijnen routegeleiding”)		
			· Bij voorkeur alle balies van vergelijkbare functie uitvoeren volgens ITs. Bij keus voor 1 specifieke balie dienen alle handelingen, ook die aan de andere balies verricht worden, aan de toegankelijke balie te worden aangeboden. Ook het klantverwijssysteem dient erop ingericht te zijn dat bezoekers voor de specifieke balie kunnen kiezen.		
			· **Stabalie:** een balie bedoeld voor visueel contact en mondelinge informatieoverdracht, waarbij de ooghoogte aan 1 zijde ten minste op 1,6 - 1,9m + vloer ligt.		
			· **Zitbalie:** een balie waarbij de ooghoogte aan 2 kanten tussen 1,0 - 1,4m + vloer ligt. Aan deze balie kunnen in een aantal situaties ook schrijfhandelingen moeten worden verricht.		
Uitgiftebalie - Toonbank	ja	nee	· Voor lange en/of complexe handelingen (b.v. schrijven, zelf tappen van koffie, pinnen aan vast PIN-apparaat) is onderrijdbaarheid vereist.		

Onderwerp	Onderwerp aanwezig*		Randvoorwaarden	Voldoet wel / ja*	Voldoet niet / nee*
					** = aankruisen indien van toepassing*
			· Voor korte handelingen (overhandigen tot op rand werkblad, contant betalen, draadloos pin- nen, of PIN-apparaat aan kabel tot op schoot is zijdelings reiken/pakken toelaatbaar (geen on-derrijdbaarheid vereist). · Bij voorkeur alle balies van vergelijkbare functie uitvoeren volgens de ITstandaard. Bij keus voor 1 specifieke balie dienen alle handelingen aan die balie te worden aangeboden. Ook het klant-verwijssysteem dient er op ingericht te zijn dat bezoekers voor de specifieke balie kunnen kie- zen. · **Stabalie:** een balie bedoeld voor visueel contact en mondelinge informatieoverdracht, waarbij de ooghoogte aan 1 zijde ten minste op 1,6 - 1,9m + vloer ligt. · **Zitbalie:** een balie waarbij de ooghoogte aan 2 kanten tussen 1,0 - 1,4m + vloer ligt. Aan deze balie kunnen in een aantal situaties ook schrijfhandelingen moeten worden verricht.		
Tafel - Werkblad	ja	nee	· Een toegankelijke tafel/werkblad is onderrijdbaar voor rolstoelers.		
Stoel	ja	nee	· Standaard afmeting in combinatie met de voor de stoel benodigde gebruiksruimte. · 20% van de stoelen in een ruimte moet zijn uitgevoerd met 2 armleuningen.		
Lockers	ja	nee	· Bij gebruik mag verwacht worden dat geen assistentie aanwezig is voor het gebruik van de lockers.		
Schuiflade	ja	nee	· Bezoeker moet goed zicht hebben op minimaal 80% van de bodem van de schuiflade. · Hoogte van de balie waar de schuiflade zich in bevindt maximaal 0,9m.		
Garderobe	ja	nee	· Garderobes voor zelfstandig gebruik: Garderobehaken op 1,35 cm van de vloer en een halve meter uit een inwendige hoek. 2% van de garderobehaken voldoet hieraan.		
Keukenwerkbladen	ja	nee	· Onderrijdbare spoelbak is wenselijk maar niet verplicht. Indien een onderrijdbare spoelbak wordt toegepast zijn maatregelen noodzakelijk ter voorkoming van verbranding van benen (mensen met dwarslaesie hebben geen gevoel in hun benen).		

Onderwerp	Onderwerp aanwezig*		Randvoorwaarden	Voldoet wel / ja*	Voldoet niet / nee*
					** = aankruisen indien van toepassing*
Automaat	ja	nee	· Automaten die een nagelvast onderdeel vormen van de primaire functie van het object dienen voor iedereen bruikbaar te zijn en dus aan onderstaande eisen te voldoen.		
			· Indien meerdere gelijke automaten worden toegepast, dient ten minste het aantal van de drempelwaarde te voldoen.		
			· Automaten moeten zowel staand als zittend bruikbaar en bedienbaar zijn.		
			· Zijdelingse bedienbaarheid toelaatbaar (onderrijdbaarheid van toetsenbord en uitgiftevak niet verplicht, wel wenselijk).		
Betaal- en PIN-apparaat	ja	nee	· Het apparaat moet zowel staand als zittend bruikbaar en bedienbaar zijn.		
			· Zijdelingse bedienbaarheid van vast gemonteerde PIN-apparaten toelaatbaar (onderrijdbaarheid balie/bar/werkblad niet verplicht, wel wenselijk).		
Slechthorenden voorziening	ja	nee	Een receptie/loket/balie moet zijn voorzien van een loketringleiding, inclusief de bijbehorende bord-jes op een duidelijk leesbare plaats, wanneer:		
			- er geluidsversterking aanwezig is en/of,		
			- er veel achtergrondgeluiden zijn en/of,		
			- er sprake is van slechte verstaanbaarheid (bv. door een scheidingsglaswand bij een receptiebalie).		
			Een ruimte met ≥ 50 en < 3.000 plaatsen waarin een PA-systeem (spraakversterking) is gemonteerd, uitgezonderd leslokalen voor minder dan 100 plaatsen in onderwijsgebouwen, moet(en) zijn voorzien van een ringleiding of een RF-/IR-installatie, inclusief de bijbehorende bordjes (IRS) op een duidelijk leesbare plaats.		
Toiletruimte IT (Integraal Toegankelijk)	ja	nee	· Voor toiletten geldt dat er alleen IT-toiletten in een gebouw worden geëist als er ook “standaard” toiletten aanwezig zijn.		
			· De IT-toiletruimte moet met afgesloten deur bruikbaar zijn.		
			· Er is ruimte in het toilet voor assistentie om de toiletpot te bereiken/verlaten.		

Onderwerp	Onderwerp aanwezig*		Randvoorwaarden	Voldoet wel / ja*	Voldoet niet / nee*
					** = aankruisen indien van toepassing*
			· Onderlinge afstand tussen IT-toiletruimtes ≤ 100m.		
			· Afstand ≤ 75m van de uiterst gelegen verblijfsplek (overige ruimten), gemeten via de obstakelvrije route.		
			· Minimaal 1 IT-toiletruimte per bouwlaag ≥ 1.000m2.		
			· Aantallen IT-toiletruimten per gebouw (functie) conform Bouwbesluit 2012 (art. 4.25 en 4.4)		
			· Bij gebruik van handdoekautomaten, handdrogers, etc. dienen alle in de eisen beschreven gebruiks-/opstelvlakken aanwezig te zijn.		
			· Bereikbaar tijdens openingsuren van alle bijbehorende functies en bereikbaar vanuit alle gebouwfuncties.		
IT-Toiletpot	ja	nee	· Standaard toestelafmeting in combinatie met de benodigde gebruiksruimten.		
IT-Wastafel	ja	nee	· Wastafel dient zowel zittend als staand te kunnen worden gebruikt. Standaard toestelafmeting in combinatie met de benodigde gebruiksruimte.		
IT-Sanitairbeugel	ja	nee	· Standaard toestelafmeting in combinatie met de benodigde gebruiksruimte.		
IT-Alarminstallatie	ja	nee	· Het alarm (akoestisch en visueel) moet zijn doorgekoppeld naar de buitenzijde van de ruimte en naar een ruimte waar verwacht kan worden waar personeel aanwezig is dat kan reageren, bijvoorbeeld: receptie, beveiliging, e.d..		
			· Nadat het alarm in werking is gesteld, mag dit alleen vanuit de toiletruimte IT of sanitairruimte IT kunnen worden uitgezet (ge-reset).		
Informatiebord en scherm	ja	nee	**Informatie dichtbij:**		
			· Moet tussen 1,1 en 1,8m +vloer zijn aangebracht (waarnemingshoek vanuit de beschouwer		
			· max. 300 plus of min horizontaal).		
			Informatie veraf:		

Onderwerp	Onderwerp aanwezig*		Randvoorwaarden	Voldoet wel / ja*	Voldoet niet / nee*
					** = aankruisen indien van toepassing*
			· moet vanaf 1,5m +vloer zijn aangebracht. Indien de informatie door veel mensen tegelijkertijd moet kunnen worden waargenomen moet deze op ≥ 2,30m +vloer worden aangebracht.		
			· De maximale hoogte wordt begrensd door de waarnemingshoek vanuit de beschouwer van £ 30 graden t.o.v. horizontaal.		
Display en Touchscreen	ja	nee	· Displays zijn alleen toepasbaar voor gebruik als “Informatie dichtbij”.		
			De weergave van de informatie moet onder alle omstandigheden (lichtinval, duisternis, etc.) duidelijk en helder zichtbaar en leesbaar zijn.		
Brailletekst	ja	nee	Positie van de tekst t.o.v. de vloer:		
			· Teksten op verticaal vlak 1,1 - 1,4m + vloer.		
			· Teksten op horizontaal vlak (tot een hoek van 30° t.o.v. vloer). Hoogte 0,8 - 1,1m + vloer.		
Tactiele tekst	ja	nee	Positie van de tekst t.o.v. de vloer:		
			· Teksten op verticaal vlak 1,1 - 1,4m + vloer.		
			· Teksten op horizontaal vlak (tot een hoek van 30° t.o.v. vloer). Hoogte 0,8 - 1,1m + vloer.		

Bijlage 5 – de vastgoedlijsten van de gemeente Lingewaard

In deze lijst is alle vastgoed opgenomen die op het moment van opstellen in eigendom van de gemeente Lingewaard is. De feitelijke gebuiker is (lang) niet altijd de gemeente Lingewaard zelf. Deze lijst is via de ambtelijke organisatie aangereikt door het College.

Adres	Omschrijving en gebruiker	Buitenruimte				Toegang tot gebouw				Inrichting gebouw			
		Trap	Helling baan	Markering	P-plaats	Hand bediend	Electr. bed.	Schuif deur	Niveau verschil	Niveau verschil	Trap	Lift	Miva-toilet
Ponylaan 6 - Bemmel	Gymzaal De Hoenderik - Gemeente Lingewaard					√			√	√			
van Ambestraat 1 - Bemmel	CC De Kinkel - Stichting De Kinkel	√	√		√		√		√	√	√	√	√
van Ambestraat 1 - Bemmel	Bso Drakenburcht - Stg. Kinderopv. Arnhem & regio (SKAR)	√				√			X	√			
Cuperstraat 9 - Bemmel	Gebouw Cuperstraat - Stichting Welzijn Lingewaard (SWL)					√			√	√	X		√
Teselaar 27-29 - Bemmel	Begraafplaats/Columbarium - Gemeente Lingewaard					√			√	√			
Kinkelenburglaan 1 - Bemmel	Gemeentekantoor, De Kinkelenburg, vergader- en trouwlocatie - Gemeente Lingewaard	√	√			√			X	X	X		
Kinkelenburglaan 4 - Bemmel	voormalig restaurant - Leegstand	√	√			√			X	X			
Kinkelenburglaan 6 - Bemmel	Gemeentekantoor - Gemeente Lingewaard			√	√			√	√	√	√	√	√
Kinkelenburglaan 6 - Bemmel	Gemeentekantoor, fietsenstalling - Gemeente Lingewaard					√			√				
Kinkelenburglaan 6A - Bemmel	Gemeentekantoor, Tabakschuur - Gemeente Lingewaard				√	√			X	X	X		√
Oude Kerkhof 13 - Bemmel	Toren NH kerk + uurwerk - Gemeente Lingewaard					√			X	X	X		
Sportlaan 1 - Bemmel	Sporthal De Bongerd - Groot Antink Zalenverh./Hor. expl. De Bongerd				√	√			√	√			√
Sportlaan 1C - Bemmel	Clubhuis Eskadome - Drumfanfare Eska					√			X	X			
Sportlaan 1D - Bemmel	Kulit Bia - Stichting Kulit Bia					√			X	√			
Sportlaan 1F - Bemmel	Scouting - St. Scouting Bemmel					√			X	√			
Van Nispenlaan 2 - Bemmel	Laco Sportcentrum Bemmel - Laco Lingewaard Bv				√			√	√	√	X		√
Plakselaan 22 - Bemmel	Woonwagenstandplaats - 6681 DS					√			X	X			
Plakselaan 26 - Bemmel	Woonwagenstandplaats - 6681 DS					√			X	X			
Plakselaan 30 - Bemmel	Woonwagenstandplaats - 6681 DS					√			X	X			
Plakselaan 32 - Bemmel	Woonwagenstandplaats - 6681 DS					√			X	X			
Plakselaan 34 - Bemmel	Woonwagenstandplaats - 6681 DS					√			X	X			
Waaldijk 2 - Bemmel	Dijkmagazijn Waterschap - Stichting Lingewaard Natuurlijk		√			√			X	√	X		√
Karstraat 18 - Bemmel	Brandweerkazerne - VGGM					√			√	√	√	√	√
Lingewal 6A - Bemmel	Gemeentewerf, Kantoor/werkplaats - Gemeente Lingewaard	X				√		√	√	√	X		

Adres	Omschrijving en gebruiker	Buitenruimte				Toegang tot gebouw				Inrichting gebouw			
		Trap	Helling baan	Markering	P-plaats	Hand bediend	Electr. bed.	Schuif deur	Niveau verschil	Niveau verschil	Trap	Lift	Miva-toilet
Lingewal 6A - Bemmel	Gemeentewerf, Werkplaats / stalling - Gemeente Lingewaard					√			X	√			
Lingewal 6A - Bemmel	Gemeentewerf, Open stallingsruimte - Gemeente Lingewaard								√				
Lingewal 6A - Bemmel	Gemeentewerf, Zoutdepot - Gemeente Lingewaard								√				
Ressensestraat 30B - Ressen	Sportpark Ressen - VV Sportclub Bemmel	√	√		√	√			√	√			√
Ressensestraat 30C - Ressen	Sportpark Ressen - Mixed Hockeyclub Bemmel 800	√	√			√			√	√			√
Notenboomstraat 20 - Haalderen	Sportcomplex Nootenboom - Tennisclub Haalderen					√			X	√			
Notenboomstraat 60 - Haalderen	Sportcomplex Nootenboom - RKVV HAVO					√			X	√			
Kolkweg 5 - Haalderen	Gymzaal de Springplank bij school De Wieling - Stichting De Linge					√			X	X			√
Kolkweg 5A - Haalderen	Dorpshuis De Tichel - Stichting Dorpshuis Haalderen				√			√	√	√	X		√
Kolkweg 5A - Haalderen	Bso Het Piratennest - Stg. Kinderopv. Arnhem & regio (SKAR)					√			X	√			√
Clara van Delwigstraat 3 - Doornenburg	Gymzaal bij school De Doornick - Stichting De Linge	X				√			X	X			√
Blauwe Hoek 24 - Doornenburg	voormalig Bibliotheek - Gemeente Lingewaard					√		√	√	√			
Kerkstraat 3 - Doornenburg	Ontmoeting Centrum Doornenburg - Ver. Ontm.centrum Doornenburg				√		√		√	√	X		√
Vijzelpad 5 - Doornenburg	Sportpark De Vijzel - TC Doornenburg					√			X	√			
Vijzelpad 11 - Doornenburg	Sportpark De Vijzel (kleedkamers 1 t/m 6) - VV GVA					√			X	X			
Vijzelpad 11 - Doornenburg	Sportpark De Vijzel (kantine / bestuurskamer) - VV GVA					√			X	X			
Vijzelpad 11 - Doornenburg	Sportpark De Vijzel (kleedkamers 7+8 en tribunegebouw) - VV GVA					√			X	X	X		
Vijzelpad 9 - Doornenburg	Brandweerkazerne - VGGM					√			X	√			
Waaldijk 1 - Doornenburg	Fort van Pannerden - Gemeente Lingewaard		√			√			√	X	X		√
Wilhelminastraat 4 - Angeren	Kdv Torteltuin/Bso Krullevaartsnest - Stg. Kinderopv. Arnhem & regio (SKAR)					√			√	√			
Wilhelminastraat 4 - Angeren	Psz Pinkeltje - Stichting De Linge					√			√	√			
Julianastraat 16 - Angeren	Ouderenzorg/dagopvang - Zorgcentra Betuweland					√			√	√			
Poelsestraat 52 - Angeren	Sportpark De Poel, vv SV Angeren - vv SV Angeren					√			X	√			
Irenestraat 18 - Angeren	Sportpark De Poel, TV Angeren - Tennisvereniging Angeren					√			X	√			
Emmastraat 23 - Angeren	Gymzaal Angeren - Vereniging Dorpshuis Angeren	√	√		√			√	√	√			√
Emmastraat 23 - Angeren	Dorpshuis Angeren - Vereniging Dorpshuis Angeren	√	√		√			√	√	√	√	√	√
Dorpstraat 1 - Gendt	SKC De Leemhof - Soc. Kult. Centrum De Leemhof				√			√	√	√			√

Adres	Omschrijving en gebruiker	Buitenruimte				Toegang tot gebouw				Inrichting gebouw			
		Trap	Helling baan	Markering	P-plaats	Hand bediend	Electr. bed.	Schuif deur	Niveau verschil	Niveau verschil	Trap	Lift	Miva-toilet
Binnendries 5 - Gendt	Woonwagenstandplaats - 6691 AZ					√			X	X			
Binnendries 5 - Gendt	Woonwagen (verhuur) - 6691 AZ					√			X	X			
Binnendries 7 - Gendt	Woonwagenstandplaats - 6691 AZ					√			X	X			
Binnendries 9 - Gendt	Woonwagenstandplaats - 6691 AZ					√			X	X			
Dorpstraat 72A - Gendt	Brandweerkazerne - VGGM					√			X	√			
Dorpstraat 74 - Gendt	Woning - Won.Stg Gendt					√			X	X	X		
Dorpstraat 74A - Gendt	Gemeentewerken, Kantoor / personeelsruimte - Gemeente Lingewaard					√			X	√			
Dorpstraat 74A - Gendt	Gemeentewerken, Werkplaats / opslag - Gemeente Lingewaard					√			X	√			
Dorpstraat 74A - Gendt	Gemeentewerken, voormalig zoutdepot - Gemeente Lingewaard								√				
Julianaplein ongen. - Gendt	Muziektent - Gemeente Lingewaard	X											
Markt 20-22 - Gendt	voormalig Gemeente kantoor - Gemeente Lingewaard	X				√			X	√	X		
Torenlaan 14 - Gendt	Toren NH kerk + uurwerk - Gemeente Lingewaard					√			X	X	X		
Nijmeegsestraat 3A - Gendt	Gymzaal - Gemeente Lingewaard					√			√	√			√
Nijmeegsestraat 19 - Gendt	Kringgebouw Villa Ganita - Historische Kring Gente					√			√		√	√	
Nijmeegsestraat 19A - Gendt	leegstand - R. Braam					√			√	√			
Nijmeegsestraat 19C - Gendt	Kdv/Bso De Sterrenregen - Zonnekinderen B.V.					√			√	√	X		
Nijmeegsestraat 65A - Gendt	Kleedkamers 1 en 2 - Voetbalvereniging De Bataven				√	√			X	√			
Nijmeegsestraat 65A - Gendt	Kleedkamers 3 t/m 8 en bestuurskamer - Voetbalvereniging De Bataven					√			X	√			
Nijmeegsestraat 65A - Gendt	Kleedkamers 9 en 10 - Voetbalvereniging De Bataven					√			X	√			
Nijmeegsestraat 65B - Gendt	Clubgebouw Thetis zwemvereniging - Zwem- en Polovereniging Thetis					√			X	√			
Nijmeegsestraat 65B - Gendt	Kiosk zwembad - Zwem- en Polovereniging Thetis					√			X				
Nijmeegsestraat 65C - Gendt	Sporthal Walburgen - Stichting Sporthal Walburgen				√			√	√	√			√
Zandvoortsestraat 1 - Gendt	Begraafplaats - Gemeente Lingewaard					√			X	√			
Vierakkerstraat 39 - Huissen	Museum Hof van Hessen - Historische Kring Huessen	√	√			√			X	X	X		
Langekerkstraat 15 - Huissen	Gemeentekantoor, Raadzaal - Gemeente Lingewaard				√	√			√	X			
Langekerkstraat 17 - Huissen	Kantoor - Gemeente Lingewaard				√	√			X	√	X		
Langekerkstraat 19 - Huissen	Tijdelijk gebruik - o.a. kunstenaars					√			X	√	X		
Langekerkstraat 19A - Huissen	Gymzaal Aloysius, Turnzaal SGS - SGS Lingewaard					√			X	X			

Adres	Omschrijving en gebruiker	Buitenruimte				Toegang tot gebouw				Inrichting gebouw			
		Trap	Helling baan	Markering	P-plaats	Hand bediend	Electr. bed.	Schuif deur	Niveau verschil	Niveau verschil	Trap	Lift	Miva-toilet
Langekerkstraat 10 - Huissen	Carillon in kerktoren - R.K. Parochie De Levensbron					√			X	X	X		
Langekerkstraat 4 - Huissen	Bibliotheek Huissen - Bibliotheek Gelderland Zuid				√			√	√	√			
Conventstraat 2 - Huissen	Tijdelijk gebruik - o.a. kunstenaars					√			X	X	X		
Doelenstraat 10A - Huissen	Beneden- en bovenwoningen - verhuur via Waardwonen					√			X	X	X		
Doelenstraat 6 - Huissen	Beneden- en bovenwoningen - verhuur via Waardwonen					√			X	X	X		
DoelenstraaT 8 - Huissen	Beneden- en bovenwoningen - verhuur via Waardwonen					√			X	X	X		
Raadhuisplein 1 - Huissen	t Convent - Sancta Maria (tijdelijk gebruik)				√			√	√	√			√
Raadhuisplein 1A - Huissen	St. Antoniuskapel - Gemeente Lingewaard				√	√			√	√	X		
Bloemstraat 93 - Huissen	Kleedkamers 1 t/m 8 - vv Jonge Kracht				√	√			X	√			
Bloemstraat 93 - Huissen	Kleedkamers 9 en 10 - vv Jonge Kracht					√			X	X			
Hoeve 15 - Huissen	Begraafplaats - Gemeente Lingewaard					√			X	√			
Molenweg 6 - Huissen	Knekelhuisje - BIG					√			√				
van Wijkstraat 31 - Huissen	Psz De Zandkabouter - Stichting De Linge				√	√			X	√			√
van Wijkstraat 31 - Huissen	Gemeenschapshuis Huissen Zand - St. Gem.schapsraad Hsn.-Zand					√			X	√	X		√
van Wijkstraat 16 - Huissen	Gymzaal - De Brink BV					√			√	√			
Van Wijkstraat 16B - Huissen	Kdv/Bso Het Sterrenbos - Zonnekinderen B.V.					√			X	X			
De Jongstraat 1 - Huissen	Voormalig Jongerencentrum - Gemeente Lingewaard				√	√			X	√	X		
Julianastraat 19 - Huissen	Kleedruimten handbalvereniging - Handbalvereniging HV Huissen					√			X	X			
Van Gelrestraat 2A - Huissen	Kdv Twinkel / Bso Toy Toy - Stg. Kinderopv. Arnhem & regio (SKAR)					√			√	√			
van Gelrestraat 2E - Huissen	Gymzaal - De Brink BV				√	√			X	√			
Koelhuisstraat 3 - Huissen	't Koelhuis - St. Gez. Accom. Ver. Koelhuis				√	√			√	√			
Terpweide 12 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 13 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 14 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 14 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 1 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 10 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 10 - Huissen	Woonwagen (verhuur) - 6851 PA					√			X	X			

Adres	Omschrijving en gebruiker	Buitenruimte				Toegang tot gebouw				Inrichting gebouw			
		Trap	Helling baan	Markering	P-plaats	Hand bediend	Electr. bed.	Schuif deur	Niveau verschil	Niveau verschil	Trap	Lift	Miva-toilet
Terpweide 11 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 2 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 3 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 4 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 5 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 6 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 7 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 8 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Terpweide 9 - Huissen	Woonwagenstandplaats - 6851 PA					√			X	X			
Kampstuk 21 - Huissen	Brandweerkazerne - VGGM					√			X	√			
Kampstuk 23 - Huissen	Jeu de Boules/Theater/diverse - Diverse					√			X	√			
Appelbongerd 21 - Huissen	Kdv De Toverbal - Stg. Kinderopv. Arnhem & regio (SKAR)					√			X	√			
Wagenweg 12C - Huissen	Psz "Benjamin" - Peuterspeelzaal "Benjamin"				√	√			√	√			
Wagenweg 12D - Huissen	Sporthal De Brink - De Brink BV				√	√			√	√	√	√	
Wagenweg 12E - Huissen	SCC De Brink en cafe De Kuul - De Brink B.V.				√			√	√	√	√	√	√
Wagenweg 9-11 - Huissen	Voorm. school De Zilverzwaan - Gemeente Lingewaard					√			X	√			√
Ot en Sienpad 3A - Huissen	Psz De Vlindertuin / Kdv 't Blagenhofke - Stichting De Linge	Pand wordt medio 2018 gesloopt											
Ot en Sienpad 5 - Huissen	Voormalige school Het Tweespan - Gemeente Lingewaard	Schoolgebouw wordt momenteel verbouwd i.k.v. renovatie scholencomplex Ot en Sienpad											
Blauwenburcht 1 - Huissen	Kleedkamers 1 t/m 10 - vv RKHVV				√	√			X	√			
Blauwenburcht 1 - Huissen	Kleedkamers 11 t/m 14 - vv RKHVV					√			X	√			
Plaza 125 - Huissen	Psz Dikkie Dik - Vereniging Brede School Loovelden					√			√	√			
Plaza 127 - Huissen	Kdv/Bso De Volle Maan - Zonnekinderen B.V.					√			√	√			